

প্ৰথম গোট: ভাষাৰ সাধাৰণ পৰিচয় আৰু ভাষাৰ বিভিন্ন ৰূপ

ক) ১ নম্বৰৰ চমু প্ৰশ্নোত্তৰ – ২০টা

১। ভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: মানুহে নিজৰ মনৰ ভাব, অনুভূতি আৰু চিন্তা আনৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা অৰ্থবহ ধ্বনি বা প্ৰতীকৰ ব্যৱস্থাক ভাষা বোলে।

২। ভাষাৰ মূল কাম কি?

উত্তৰ: ভাষাৰ মূল কাম হৈছে ভাবৰ আদান-প্ৰদান কৰা।

৩। ভাষা কেনেধৰণৰ সম্পদ?

উত্তৰ: ভাষা হৈছে মানুহৰ সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক সম্পদ।

৪। ভাষাৰ প্ৰধান উপাদানসমূহ কি কি?

উত্তৰ: ধ্বনি, ৰূপ, শব্দ আৰু বাক্য ভাষাৰ প্ৰধান উপাদান।

৫। ভাষাৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

উত্তৰ: ভাষা পৰিৱৰ্তনশীল।

৬। ভাষা অধ্যয়ন বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: ভাষাৰ গঠন, ব্যৱহাৰ, বৈশিষ্ট্য আৰু বিকাশ সম্পৰ্কে কৰা অধ্যয়নক ভাষা অধ্যয়ন বোলে।

৭। মাতৃভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: শিশুৱে পৰিয়াল আৰু নিজৰ প্ৰাৰম্ভিক সামাজিক পৰিৱেশৰ পৰা স্বাভাৱিকভাৱে আহৰণ কৰা ভাষাক মাতৃভাষা বোলে।

৮। ব্যক্তিভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: কোনো এজন ব্যক্তিয়ে ভাষা ব্যৱহাৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত দেখুওৱা নিজস্ব বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ ৰূপক ব্যক্তিভাষা বোলে।

৯। উপভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: কোনো এটা ভাষাৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল বা সামাজিক গোটত প্ৰচলিত বিশেষ ৰূপক উপভাষা বোলে।

১০। মান্যভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: শিক্ষা, সাহিত্য, প্ৰশাসন আৰু আনুষ্ঠানিক যোগাযোগত স্বীকৃত নিয়ম অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰা ভাষাৰ ৰূপক মান্যভাষা বোলে।

১১। ৰাজ্যভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: কোনো এখন ৰাজ্যৰ চৰকাৰী কাম-কাজত ব্যৱহাৰৰ বাবে স্বীকৃত ভাষাক ৰাজ্যভাষা বোলে।

১২। ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয় বা ঐক্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভাষাক সাধাৰণতে ৰাষ্ট্ৰভাষা বোলা হয়। ই আইনগতভাৱে নিৰ্ধাৰিত চৰকাৰী ভাষাৰ সৈতে একে নহ'বও পাৰে।

১৩। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা কাক বোলে?

উত্তৰ: বিভিন্ন দেশৰ মানুহৰ মাজত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগাযোগৰ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহৃত ভাষাক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা বোলে।

১৪। ভাষা কি সামাজিক সম্পদ?

উত্তৰ: হয়, ভাষা সামাজিক সম্পদ।

১৫। ভাষা পৰিৱৰ্তনশীল কিয়?

উত্তৰ: সমাজ, সময়, সংস্কৃতি আৰু মানুহৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ভাষাৰো পৰিৱৰ্তন ঘটে।

১৬। ভাষা অধ্যয়নৰ এটা প্ৰয়োজনীয়তা উল্লেখ কৰা।

উত্তৰ: ভাষাৰ গঠন আৰু ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে জ্ঞান লাভ কৰিবলৈ ভাষা অধ্যয়ন প্ৰয়োজন।

১৭। ভাষাৰ ধ্বনি বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: ভাষাত অৰ্থপূৰ্ণ শব্দ গঠনত ব্যৱহৃত উচ্চাৰিত ধ্বনিসমূহক ভাষাৰ ধ্বনি বোলে।

১৮। ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বই কি অধ্যয়ন কৰে?

উত্তৰ: ৰূপতত্ত্বই শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন অধ্যয়ন কৰে।

১৯। ভাষাৰ বাক্যতত্ত্বই কি অধ্যয়ন কৰে?

উত্তৰ: বাক্যতত্ত্বই বাক্যৰ গঠন আৰু শব্দৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক অধ্যয়ন কৰে।

২০। অসমীয়া ভাষা কোন ৰাজ্যৰ প্ৰধান ভাষা?

উত্তৰ: অসমীয়া ভাষা অসমৰ প্ৰধান ভাষা।

খ) ১ নম্বৰৰ খালী ঠাই পূৰ কৰা – ২০টা

১। মানুহৰ মনৰ ভাব প্ৰকাশৰ প্ৰধান মাধ্যম হৈছে _____।

উত্তৰ: ভাষা।

২। ভাষা হৈছে মানুহৰ এক _____ সম্পদ।

উত্তৰ: সামাজিক।

৩। ভাষাৰ এটা প্ৰধান উপাদান হৈছে _____।

উত্তৰ: ধ্বনি।

৪। ভাষা সদায় _____ শীল।

উত্তৰ: পৰিৱৰ্তন।

৫। শিশুৱে প্ৰথমে আহৰণ কৰা ভাষাক _____ বোলে।

উত্তৰ: মাতৃভাষা।

৬। ব্যক্তিৰ নিজস্ব ভাষিক ৰূপক _____ বোলে।

উত্তৰ: ব্যক্তিভাষা।

৭। কোনো নিৰ্দিষ্ট অঞ্চলত প্ৰচলিত ভাষাৰ ৰূপক _____ বোলে।

উত্তৰ: উপভাষা।

৮। শিক্ষা আৰু প্ৰশাসনত স্বীকৃত ভাষাৰ ৰূপক _____ বোলে।

উত্তৰ: মান্যভাষা।

৯। ভাষাৰ ধ্বনিৰ অধ্যয়নক _____ বোলে।

উত্তৰ: ধ্বনিবিজ্ঞান।

১০। শব্দৰ গঠন অধ্যয়ন কৰা ভাষাবিজ্ঞানৰ শাখাটো হৈছে _____।

উত্তৰ: ৰূপতত্ত্ব।

১১। বাক্যৰ গঠন অধ্যয়ন কৰা শাখাটো হৈছে _____।

উত্তৰ: বাক্যতত্ত্ব।

১২। ভাষা মানুহৰ মাজত _____ স্থাপন কৰে।

উত্তৰ: যোগাযোগ।

১৩। ভাষাৰ যোগেদি মানুহে নিজৰ _____ প্ৰকাশ কৰে।

উত্তৰ: মনৰ ভাব।

১৪। ভাষাৰ অধ্যয়নে ভাষাৰ গঠন আৰু _____ বুজাত সহায় কৰে।

উত্তৰ: ব্যৱহাৰ।

১৫। ভাষা মানুহৰ সংস্কৃতিৰ বাহক আৰু _____।

উত্তৰ: সংৰক্ষক।

১৬। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগাযোগত ইংৰাজী এটা বহুলভাৱে ব্যৱহৃত _____।

উত্তৰ: ভাষা।

১৭। অসমীয়া ভাষা অসমৰ এক প্ৰধান _____।

উত্তৰ: ভাষা।

১৮। ভাষাৰ শব্দসমূহৰ অৰ্থ অধ্যয়ন কৰা শাখাটোক _____ বোলে।

উত্তৰ: অৰ্থতত্ত্ব।

১৯। ভাষাৰ লিখিত ৰূপত ভাব প্ৰকাশৰ বাবে _____ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উত্তৰ: লিপি।

২০। সমাজৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ভাষাৰো _____ ঘটে।

উত্তৰ: পৰিৱৰ্তন।

গ) ৫ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ১০টা

১। ভাষাৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।

উত্তৰ:

ভাষা হৈছে মানুহে নিজৰ মনৰ ভাব, চিন্তা, অনুভূতি আৰু অভিজ্ঞতা আনৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা অৰ্থবহ ধ্বনি বা প্ৰতীকৰ এক সুসংগঠিত ব্যৱস্থা। ভাষাৰ জৰিয়তে মানুহে পাৰস্পৰিক যোগাযোগ স্থাপন কৰে আৰু সমাজৰ জ্ঞান, সংস্কৃতি তথা পৰম্পৰা পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মলৈ প্ৰেৰণ কৰে।

ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

১. সামাজিকতা: ভাষা সমাজৰ মাজত ব্যৱহাৰ আৰু বিকশিত হয়।

২. যোগাযোগৰ মাধ্যম: ভাষাই মানুহৰ মাজত ভাবৰ আদান-প্ৰদান সম্ভৱ কৰে।

৩. পৰিবৰ্তনশীলতা: সময়ৰ লগে লগে ভাষাৰ শব্দ, উচ্চাৰণ আৰু ব্যৱহাৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে।

৪. নিয়মবদ্ধতা: ভাষাৰ ধ্বনি, শব্দ আৰু বাক্য গঠনৰ নিজস্ব নিয়ম থাকে।

৫. সংস্কৃতিৰ বাহক: ভাষাৰ মাজেৰে সমাজৰ ইতিহাস, পৰম্পৰা আৰু সংস্কৃতি প্ৰকাশ পায়।

সেয়েহে ভাষা মানুহৰ সামাজিক জীৱনৰ এক অপৰিহাৰ্য অংগ।

২। ভাষাৰ প্ৰধান উপাদানসমূহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষাৰ গঠন আৰু ব্যৱহাৰত কেইবাটাও উপাদানে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। সেইবোৰৰ ভিতৰত প্ৰধান হৈছে—

১. ধ্বনি: ভাষাত শব্দ গঠনৰ বাবে ব্যৱহৃত ধ্বনিসমূহ ভাষাৰ মৌলিক উপাদান।

২. ৰূপ: শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপৰ পৰিৱৰ্তনৰ সৈতে ৰূপতত্ত্ব জড়িত।

৩. শব্দ: শব্দৰ জৰিয়তে মানুহে বস্তু, ব্যক্তি, ঘটনা আৰু ভাবৰ নাম প্ৰকাশ কৰে।

৪. বাক্য: শব্দসমূহ নিয়ম অনুসৰি সজাই অৰ্থপূৰ্ণ বাক্য গঠন কৰা হয়।

৫. অৰ্থ: ভাষাৰ শব্দ, পদ আৰু বাক্যৰ মাজেৰে বিভিন্ন অৰ্থ প্ৰকাশ পায়।

এই উপাদানসমূহৰ সমন্বয়ত ভাষা এটা সুসংগঠিত যোগাযোগৰ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহৃত হয়।

৩। ভাষা অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা অধ্যয়নে ভাষাৰ গঠন, ব্যৱহাৰ, বিকাশ আৰু সামাজিক ভূমিকা সম্পৰ্কে জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ হ'ল—

১. ভাষাৰ শুদ্ধ ব্যৱহাৰ শিকাত সহায় কৰে।

২. ভাষাৰ ধ্বনি, শব্দ আৰু বাক্যৰ গঠন বুজাত সহায় কৰে।

৩. ভাষাৰ ঐতিহাসিক বিকাশৰ বিষয়ে জ্ঞান দিয়ে।

৪. ভাষা আৰু সমাজৰ সম্পৰ্ক বুজাত সহায় কৰে।

৫. ভাষা শিক্ষণ আৰু শিক্ষাদানৰ পদ্ধতি উন্নত কৰে।

৬. বিভিন্ন ভাষা আৰু উপভাষাৰ বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে।

সেয়েহে ভাষা অধ্যয়ন ভাষিক জ্ঞানৰ লগতে সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক বোধ বিকাশৰ বাবেও প্ৰয়োজনীয়।

৪। মাতৃভাষাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

মাতৃভাষা হৈছে শিশুৱে নিজৰ পৰিয়াল আৰু সামাজিক পৰিৱেশৰ পৰা স্বাভাৱিকভাৱে আহৰণ কৰা ভাষা। ব্যক্তিৰ চিন্তা, অনুভূতি আৰু সামাজিক পৰিচয় গঠনত মাতৃভাষাৰ ভূমিকা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

মাতৃভাষাৰ গুৰুত্বসমূহ হ'ল—

১. ই শিশুৰ প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণ সহজ কৰে।

২. নিজৰ ভাব আৰু অনুভূতি প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰে।

৩. জাতীয় আৰু সাংস্কৃতিক পৰিচয় অটুট ৰাখে।

৪. লোকসাহিত্য, পৰম্পৰা আৰু সামাজিক জ্ঞান সংৰক্ষণ কৰে।

৫. ব্যক্তিৰ আত্মবিশ্বাস আৰু সৃষ্টিশীলতা বিকাশত সহায় কৰে।

সেয়েহে মাতৃভাষাৰ সংৰক্ষণ আৰু বিকাশৰ প্ৰতি সকলোৱে সচেতন হোৱা উচিত।

৫। ব্যক্তিভাষা আৰু উপভাষাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ:

ব্যক্তিভাষা আৰু উপভাষা ভাষাৰ দুটা পৃথক ৰূপ।

ব্যক্তিভাষা

উপভাষা

১. এজন ব্যক্তিৰ নিজস্ব ভাষিক ৰূপ।

১. কোনো অঞ্চল বা সামাজিক গোটেৰ ভাষিক ৰূপ।
২. ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্য ইয়াৰ প্ৰধান ভিত্তি।
২. আঞ্চলিক বা সামাজিক বৈশিষ্ট্য ইয়াৰ প্ৰধান ভিত্তি।
৩. উচ্চাৰণ আৰু শব্দ ব্যৱহাৰত ব্যক্তিগত পাৰ্থক্য দেখা যায়।
৩. উচ্চাৰণ, শব্দ আৰু ব্যাকৰণত আঞ্চলিক পাৰ্থক্য দেখা যায়।
৪. ব্যক্তিভেদে ইয়াৰ ৰূপ সলনি হয়।
৪. একে অঞ্চল বা গোটেৰ বহু মানুহে ইয়াক ব্যৱহাৰ কৰে।
৫. ই ব্যক্তিৰ ভাষা ব্যৱহাৰৰ বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰে।
৫. ই ভাষাৰ আঞ্চলিক বা সামাজিক বৈচিত্ৰ্য প্ৰকাশ কৰে।
- ৬। মান্যভাষা বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।

উত্তৰ:

মান্যভাষা হৈছে শিক্ষা, সাহিত্য, প্ৰশাসন আৰু আনুষ্ঠানিক যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত স্বীকৃত নিয়ম অনুসৰি ব্যৱহৃত ভাষাৰ ৰূপ।

ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

১. ইয়াৰ বানান আৰু ব্যাকৰণৰ নিয়ম তুলনামূলকভাৱে সুস্থিৰ।
২. শিক্ষা আৰু সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ বহুল ব্যৱহাৰ হয়।
৩. আনুষ্ঠানিক যোগাযোগত ই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।
৪. ইয়াৰ লিখিত ৰূপৰ বাবে স্বীকৃত নিয়ম থাকে।
৫. বিভিন্ন অঞ্চলৰ ভাষা ব্যৱহাৰকাৰীৰ মাজত যোগাযোগ সহজ কৰাত সহায় কৰে।

মান্যভাষাৰ বিকাশৰ বাবে ব্যাকৰণ, অভিধান, সাহিত্য আৰু শিক্ষাব্যৱস্থাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

- ৭। ভাষা আৰু সংস্কৃতিৰ সম্পৰ্ক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা আৰু সংস্কৃতিৰ মাজত গভীৰ সম্পৰ্ক আছে। ভাষাৰ জৰিয়তে এখন সমাজৰ পৰম্পৰা, বিশ্বাস, আচাৰ-ব্যৱহাৰ, লোকজ্ঞান আৰু জীৱন-দৰ্শন প্ৰকাশ পায়।

এই সম্পৰ্কৰ প্ৰধান দিশসমূহ হ'ল—

১. ভাষাই সাংস্কৃতিক জ্ঞান সংৰক্ষণ কৰে।
২. লোকগীত, সাধুকথা আৰু প্ৰবাদ-প্ৰবচনৰ মাজেৰে সংস্কৃতি প্ৰজন্মৰ পৰা প্ৰজন্মলৈ প্ৰৱাহিত হয়।
৩. ভাষাই সমাজৰ ঐতিহাসিক অভিজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰে।
৪. সাংস্কৃতিক পৰিৱৰ্তনৰ ফলত ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰ আৰু ব্যৱহাৰতো পৰিৱৰ্তন ঘটে।
৫. ভাষাৰ বিলুপ্তিৰ ফলত কোনো সমাজৰ সাংস্কৃতিক জ্ঞানৰ একাংশ হেৰাই যোৱাৰ আশংকা থাকে।

সেয়েহে ভাষাৰ সংৰক্ষণৰ লগত সংস্কৃতিৰ সংৰক্ষণো ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত।

৮। ভাষা পৰিৱৰ্তনশীল বুলি কিয় কোৱা হয়?

উত্তৰ:

ভাষা এটা স্থিৰ ব্যৱস্থা নহয়। সময়, সমাজ আৰু মানুহৰ জীৱনধাৰাৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ভাষাৰো পৰিৱৰ্তন ঘটে।

ভাষা পৰিৱৰ্তনৰ কাৰণসমূহ হ'ল—

১. সামাজিক পৰিৱৰ্তন।
২. নতুন বস্তু আৰু ধাৰণাৰ উদ্ভৱ।
৩. আন ভাষাৰ সংস্পৰ্শ।
৪. বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ বিকাশ।

৫. ভৌগোলিক বিচ্ছিন্নতা আৰু আঞ্চলিক পাৰ্থক্য।

৬. নতুন প্ৰজন্মৰ ভাষা ব্যৱহাৰৰ ধৰণ।

উদাহৰণস্বৰূপে, আধুনিক প্ৰযুক্তিৰ বিকাশৰ ফলত অসমীয়া ভাষাত বহু নতুন শব্দৰ ব্যৱহাৰ বৃদ্ধি পাইছে। এইদৰে ভাষা সময়ৰ লগত পৰিৱৰ্তিত হৈ থাকে।

৯। ৰাজ্যভাষা আৰু ৰাষ্ট্ৰভাষাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ:

ৰাজ্যভাষা আৰু ৰাষ্ট্ৰভাষা শব্দ দুটাৰ অৰ্থ একে নহয়।

ৰাজ্যভাষা: কোনো এখন ৰাজ্যৰ চৰকাৰী কাম-কাজত ব্যৱহাৰৰ বাবে স্বীকৃত ভাষাক ৰাজ্যভাষা বোলা হয়।

ৰাষ্ট্ৰভাষা: ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়, ঐক্য বা প্ৰতীকী গুৰুত্বৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভাষাক ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলি কোৱা হয়।

প্ৰধান পাৰ্থক্যসমূহ হ'ল—

১. ৰাজ্যভাষাৰ ব্যৱহাৰ ৰাজ্যিক পৰ্যায়ত সীমাবদ্ধ হ'ব পাৰে।

২. ৰাষ্ট্ৰভাষাৰ ধাৰণাটো ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়ৰ সৈতে জড়িত।

৩. ৰাজ্যভাষাৰ মৰ্যাদা সংশ্লিষ্ট ৰাজ্যৰ আইন বা নীতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব পাৰে।

৪. ৰাষ্ট্ৰভাষা আৰু চৰকাৰী ভাষা একে ধাৰণা নহয়।

৫. কোনো দেশত ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলি নিৰ্দিষ্ট ভাষা স্বীকৃত নাথাকিলেও চৰকাৰী ভাষা থাকিব পাৰে।

বিশেষ মন কৰিবলগীয়া: ভাৰতৰ সংবিধানে কোনো ভাষাক ৰাষ্ট্ৰভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰা নাই। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ চৰকাৰী ভাষা সম্পৰ্কে সংবিধানৰ ৩৪৩ নং অনুচ্ছেদত ব্যৱস্থা আছে।

১০। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

বিভিন্ন দেশৰ মানুহৰ মাজত যোগাযোগ স্থাপন কৰিবলৈ ব্যৱহৃত ভাষাক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা বোলে। ইংৰাজী বৰ্তমান বিশ্বৰ বহু দেশত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগাযোগৰ মাধ্যম হিচাপে বহুলভাৱে ব্যৱহৃত হয়।

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাসমূহ হ'ল—

১. বিভিন্ন দেশৰ মানুহৰ মাজত যোগাযোগ সহজ কৰে।
২. আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্য আৰু অৰ্থনৈতিক সম্পৰ্ক উন্নত কৰে।
৩. বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিৰ জ্ঞান আহৰণত সহায় কৰে।
৪. উচ্চশিক্ষা আৰু গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰত সুবিধা প্ৰদান কৰে।
৫. পৰ্যটন আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়ৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে।

সেয়েহে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ জ্ঞান বৰ্তমান বিশ্বত বিশেষভাৱে প্ৰয়োজনীয়।

ঘ) ১০ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ৫টা

১। ভাষাৰ সংজ্ঞা দিয়া। ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য আৰু উপাদানসমূহ বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা মানুহৰ সামাজিক জীৱনৰ এক অপৰিহাৰ্য মাধ্যম। মানুহে নিজৰ মনৰ ভাব, চিন্তা, অনুভূতি আৰু অভিজ্ঞতা আনৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ভাষা ব্যৱহাৰ কৰে। ভাষাৰ জৰিয়তে মানুহে জ্ঞান আহৰণ কৰে, সামাজিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰে আৰু নিজৰ সংস্কৃতি পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মলৈ প্ৰেৰণ কৰে।

ভাষাৰ সংজ্ঞা:

সাধাৰণ অৰ্থত মানুহে নিজৰ মনৰ ভাব আৰু চিন্তা আনৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা অৰ্থবহু ধ্বনি বা প্ৰতীকৰ সুসংগঠিত ব্যৱস্থাক ভাষা বোলে।

ভাষা কেৱল ধ্বনিৰ সমষ্টি নহয়; ই ধ্বনি, শব্দ, ৰূপ, বাক্য আৰু অৰ্থৰ সমন্বয়ে গঠিত এক নিয়মবদ্ধ ব্যৱস্থা।

ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ:

১। সামাজিকতা: ভাষা সমাজৰ মাজত ব্যৱহাৰ আৰু বিকশিত হয়। মানুহে সামাজিক পৰিৱেশৰ পৰাই ভাষা আহৰণ কৰে।

২। যোগাযোগৰ মাধ্যম: ভাষাৰ প্ৰধান কাম হৈছে মানুহৰ মাজত ভাবৰ আদান-প্ৰদান কৰা।

৩। নিয়মবদ্ধতা: প্ৰতিটো ভাষাৰে নিজস্ব ধ্বনি, শব্দ আৰু বাক্য গঠনৰ নিয়ম থাকে।

৪। পৰিৱৰ্তনশীলতা: সময়ৰ লগে লগে ভাষাৰ উচ্চাৰণ, শব্দভাণ্ডাৰ আৰু বাক্যৰ ব্যৱহাৰৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে।

৫। সাংস্কৃতিক বৈশিষ্ট্য: ভাষাৰ মাজেৰে এখন সমাজৰ পৰম্পৰা, বিশ্বাস আৰু সাংস্কৃতিক পৰিচয় প্ৰকাশ পায়।

৬। সৃষ্টিশীলতা: মানুহে সীমিত ভাষিক উপাদান ব্যৱহাৰ কৰি অসংখ্য নতুন বাক্য গঠন কৰিব পাৰে।

৭। প্ৰতীকধৰ্মিতা: ভাষাৰ শব্দ আৰু প্ৰতীকৰ জৰিয়তে বস্তু, ব্যক্তি, ঘটনা আৰু ধাৰণা প্ৰকাশ কৰা হয়।

৮। আহৰণযোগ্যতা: শিশুৱে সামাজিক পৰিৱেশত আনৰ ভাষা শুনি আৰু ব্যৱহাৰ কৰি ভাষা আহৰণ কৰে।

ভাষাৰ প্ৰধান উপাদানসমূহ:

১। ধ্বনি: ভাষাৰ শব্দ গঠনৰ মৌলিক উপাদান হৈছে ধ্বনি। ধ্বনিৰ সঠিক উচ্চাৰণে অৰ্থৰ পাৰ্থক্য প্ৰকাশ কৰিব পাৰে।

২। ৰূপ: শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন ৰূপত্বৰ অন্তৰ্গত। বিভক্তি, প্ৰত্যয় আদি ৰূপ গঠনৰ সৈতে জড়িত।

৩। শব্দ: শব্দৰ জৰিয়তে বিভিন্ন বস্তু, ব্যক্তি, গুণ, কাৰ্য আৰু অনুভূতিৰ নাম প্ৰকাশ কৰা হয়।

৪। বাক্য: শব্দসমূহ নিয়ম অনুসৰি সজাই অৰ্থপূৰ্ণ বাক্য গঠন কৰা হয়।
বাক্যৰ জৰিয়তে সম্পূৰ্ণ ভাব প্ৰকাশ পায়।

৫। অৰ্থ: শব্দ, পদ আৰু বাক্যৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পোৱা ভাব বা ধাৰণাক
অৰ্থ বোলা হয়।

৬। প্ৰয়োগ: কোনো সামাজিক পৰিৱেশত ভাষা কেনেদৰে ব্যৱহাৰ কৰা হয়,
সেয়াও ভাষাৰ অধ্যয়নৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ।

ভাষা মানুহৰ চিন্তা, যোগাযোগ আৰু সাংস্কৃতিক বিকাশৰ মূল মাধ্যম। ভাষাৰ
বৈশিষ্ট্য আৰু উপাদানসমূহৰ বিষয়ে জ্ঞান লাভ কৰিলে ভাষাৰ গঠন, ব্যৱহাৰ
আৰু বিকাশ ভালদৰে বুজিব পাৰি। সেয়েহে ভাষাৰ অধ্যয়ন ব্যক্তি আৰু
সমাজ উভয়ৰে বাবে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

২। ভাষা অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু পদ্ধতিসমূহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা অধ্যয়ন হৈছে ভাষাৰ গঠন, বৈশিষ্ট্য, ব্যৱহাৰ, ইতিহাস আৰু বিকাশৰ
বিষয়ে বৈজ্ঞানিকভাৱে জ্ঞান আহৰণ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া। ভাষা অধ্যয়নৰ জৰিয়তে
কোনো ভাষাৰ ধ্বনি, শব্দ, বাক্য, অৰ্থ আৰু সামাজিক ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে
জানিব পাৰি।

ভাষা অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা:

১। ভাষাৰ গঠন বুজিবলৈ: ভাষাৰ ধ্বনি, ৰূপ, শব্দ আৰু বাক্যৰ গঠন
অধ্যয়ন কৰিবলৈ ভাষাবিজ্ঞানৰ জ্ঞান প্ৰয়োজন।

২। শুদ্ধ ভাষা ব্যৱহাৰৰ বাবে: ভাষা অধ্যয়নে বানান, উচ্চাৰণ আৰু
ব্যাকৰণৰ নিয়ম বুজাত সহায় কৰে।

৩। ভাষা শিক্ষাৰ উন্নতিৰ বাবে: ভাষাৰ গঠন আৰু আহৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া বুজিলে
শিক্ষাদানৰ পদ্ধতি উন্নত কৰিব পাৰি।

৪। ভাষাৰ ইতিহাস জানিবলৈ: ভাষাৰ উৎপত্তি, বিকাশ আৰু পৰিৱৰ্তনৰ
বিষয়ে ভাষা অধ্যয়নে জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

৫। সামাজিক সম্পর্ক বুজিবলৈ: ভাষা আৰু সমাজৰ পাৰস্পৰিক সম্পর্ক অধ্যয়ন কৰি বিভিন্ন সামাজিক গোটৰ ভাষা ব্যৱহাৰৰ বৈশিষ্ট্য বুজিব পাৰি।

৬। ভাষাৰ সংৰক্ষণৰ বাবে: বিপন্ন ভাষা আৰু উপভাষাৰ তথ্য সংগ্ৰহ আৰু সংৰক্ষণত ভাষা অধ্যয়নে সহায় কৰে।

৭। সাহিত্যৰ অধ্যয়নৰ বাবে: ভাষাৰ গঠন আৰু ব্যৱহাৰৰ জ্ঞান থাকিলে সাহিত্যৰ ভাষাশৈলী আৰু প্ৰকাশভংগী বিশ্লেষণ কৰিব পাৰি।

ভাষা অধ্যয়নৰ প্ৰধান পদ্ধতিসমূহ:

১। বৰ্ণনাত্মক পদ্ধতি: কোনো নিৰ্দিষ্ট সময়ত ভাষাৰ গঠন আৰু বৈশিষ্ট্য বৰ্ণনা কৰা হয়।

২। ঐতিহাসিক পদ্ধতি: ভাষাৰ উৎপত্তি আৰু কালক্ৰমত হোৱা পৰিৱৰ্তন অধ্যয়ন কৰা হয়।

৩। তুলনামূলক পদ্ধতি: দুই বা ততোধিক ভাষাৰ মাজত থকা সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য বিশ্লেষণ কৰা হয়।

৪। পৰ্যবেক্ষণ পদ্ধতি: মানুহৰ স্বাভাৱিক ভাষা ব্যৱহাৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰি তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হয়।

৫। সাক্ষাৎকাৰ পদ্ধতি: ভাষা ব্যৱহাৰকাৰীৰ পৰা প্ৰশ্নৰ জৰিয়তে তথ্য সংগ্ৰহ কৰা হয়।

৬। ক্ষেত্ৰসমীক্ষা পদ্ধতি: কোনো নিৰ্দিষ্ট অঞ্চললৈ গৈ ভাষাৰ বাস্তৱ ৰূপ আৰু বৈশিষ্ট্য অধ্যয়ন কৰা হয়।

৭। তথ্য বিশ্লেষণ পদ্ধতি: সংগৃহীত ভাষিক তথ্য বিশ্লেষণ কৰি সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়।

ভাষা অধ্যয়নৰ জৰিয়তে ভাষাৰ গঠন, ইতিহাস, সামাজিক ব্যৱহাৰ আৰু সাংস্কৃতিক গুৰুত্বৰ বিষয়ে জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি। বৰ্ণনাত্মক, ঐতিহাসিক, তুলনামূলক আৰু ক্ষেত্ৰসমীক্ষাৰ দৰে পদ্ধতিৰ সহায়ত ভাষাক বৈজ্ঞানিকভাৱে অধ্যয়ন কৰা সম্ভৱ।

৩। মাতৃভাষা, ব্যক্তিভাষা, উপভাষা আৰু মান্যভাষাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত ব্যক্তি, অঞ্চল আৰু সামাজিক পৰিৱেশ অনুসৰি বিভিন্ন ৰূপ দেখা যায়। মাতৃভাষা, ব্যক্তিভাষা, উপভাষা আৰু মান্যভাষা হৈছে ভাষাৰ এনে কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰূপ। এই ৰূপসমূহৰ বৈশিষ্ট্য পৃথক হ'লেও ইহঁতৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক আছে।

১। মাতৃভাষা:

শিশুৱে পৰিয়াল আৰু নিজৰ প্ৰাৰম্ভিক সামাজিক পৰিৱেশৰ পৰা স্বাভাৱিকভাৱে আহৰণ কৰা ভাষাক মাতৃভাষা বোলে।

মাতৃভাষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

ই শিশুৰ প্ৰাথমিক যোগাযোগৰ মাধ্যম।

ইয়াৰ জৰিয়তে শিশুৱে নিজৰ ভাব প্ৰকাশ কৰিবলৈ শিকে।

ই সাংস্কৃতিক পৰিচয়ৰ সৈতে জড়িত।

প্ৰাথমিক শিক্ষাত মাতৃভাষাৰ ব্যৱহাৰে শিকন প্ৰক্ৰিয়া সহজ কৰিব পাৰে।

২। ব্যক্তিভাষা:

কোনো এজন ব্যক্তিয়ে ভাষা ব্যৱহাৰ কৰাৰ সময়ত দেখুওৱা নিজস্ব ভাষিক বৈশিষ্ট্যক ব্যক্তিভাষা বোলে।

ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

ব্যক্তিভেদে ভাষা ব্যৱহাৰৰ পাৰ্থক্য দেখা যায়।

উচ্চাৰণ আৰু শব্দ নিৰ্বাচনত ব্যক্তিগত বৈশিষ্ট্য থাকে।

বাক্য গঠন আৰু প্ৰকাশভংগীতো পাৰ্থক্য দেখা যাব পাৰে।

ব্যক্তিৰ বয়স, শিক্ষা, অভিজ্ঞতা আৰু সামাজিক পৰিৱেশে ব্যক্তিভাষাত প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে।

৩। উপভাষা:

কোনো ভাষাৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল বা সামাজিক গোটত প্ৰচলিত বিশেষ ভাষিক
ৰূপক উপভাষা বোলে।

ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

উপভাষাৰ আঞ্চলিক বা সামাজিক বৈশিষ্ট্য থাকে।

উচ্চাৰণ, শব্দভাণ্ডাৰ আৰু ব্যাকৰণত পাৰ্থক্য দেখা যায়।

ই স্থানীয় সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত।

উপভাষাও ভাষাৰ এক স্বাভাৱিক আৰু গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰূপ।

৪। মান্যভাষা:

শিক্ষা, সাহিত্য, প্ৰশাসন আৰু আনুষ্ঠানিক যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত স্বীকৃত নিয়ম
অনুসৰি ব্যৱহাৰ কৰা ভাষাৰ ৰূপক মান্যভাষা বোলে।

ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

বানান আৰু ব্যাকৰণৰ স্বীকৃত নিয়ম থাকে।

পাঠ্যপুথি আৰু আনুষ্ঠানিক লিখনিত ইয়াৰ ব্যৱহাৰ হয়।

বিভিন্ন অঞ্চলৰ ভাষা ব্যৱহাৰকাৰীৰ মাজত যোগাযোগ সহজ কৰে।

অভিধান, ব্যাকৰণ আৰু শিক্ষাব্যৱস্থাই ইয়াৰ মান্য ৰূপ বিকাশত সহায় কৰে।

উপভাষা আৰু মান্যভাষাৰ সম্পৰ্ক:

মান্যভাষা আৰু উপভাষা পৰস্পৰৰ বিৰোধী নহয়। মান্যভাষাৰ বাহিৰেও
উপভাষাৰ নিজস্ব ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক মূল্য আছে। মান্যভাষাই আনুষ্ঠানিক
যোগাযোগত সুবিধা প্ৰদান কৰাৰ বিপৰীতে উপভাষাই স্থানীয় সমাজৰ ভাষিক
বৈচিত্ৰ্য আৰু সাংস্কৃতিক পৰিচয় প্ৰকাশ কৰে।

মাতৃভাষা, ব্যক্তিভাষা, উপভাষা আৰু মান্যভাষাই ভাষাৰ বিভিন্ন দিশ প্ৰকাশ
কৰে। ভাষাৰ সামগ্ৰিক ৰূপ বুজিবলৈ এই প্ৰতিটো ৰূপৰ বৈশিষ্ট্য আৰু গুৰুত্ব
জনাটো প্ৰয়োজনীয়।

৪। উপভাষা আৰু মান্যভাষাৰ বৈশিষ্ট্য, পাৰ্থক্য আৰু গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

এটা ভাষা ব্যৱহাৰ কৰা সকলো মানুহে একে ধৰণে ভাষা ব্যৱহাৰ নকৰে। অঞ্চল, সামাজিক পৰিৱেশ, শিক্ষা আৰু ভাষিক পৰম্পৰাৰ পাৰ্থক্যৰ ফলত ভাষাৰ বিভিন্ন ৰূপৰ সৃষ্টি হয়। এই ৰূপসমূহৰ ভিতৰত উপভাষা আৰু মান্যভাষা বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

উপভাষাৰ সংজ্ঞা:

কোনো ভাষাৰ নিৰ্দিষ্ট অঞ্চল বা সামাজিক গোটেত প্ৰচলিত আৰু উচ্চাৰণ, শব্দভাণ্ডাৰ অথবা ব্যাকৰণত বিশেষ বৈশিষ্ট্য বহন কৰা ভাষিক ৰূপক উপভাষা বোলে।

উপভাষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

১. উপভাষাৰ আঞ্চলিক বা সামাজিক ভিত্তি থাকে।
২. ইয়াৰ উচ্চাৰণত বিশেষ বৈশিষ্ট্য দেখা যায়।
৩. শব্দভাণ্ডাৰত স্থানীয় শব্দৰ প্ৰাধান্য থাকিব পাৰে।
৪. বাক্য গঠন আৰু ব্যাকৰণৰ কিছুমান বৈশিষ্ট্য মান্যভাষাৰ পৰা পৃথক হ'ব পাৰে।
৫. ই স্থানীয় সংস্কৃতি আৰু লোকপৰম্পৰা সংৰক্ষণ কৰে।

মান্যভাষাৰ সংজ্ঞা:

শিক্ষা, সাহিত্য, প্ৰশাসন আৰু আনুষ্ঠানিক যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত স্বীকৃত নিয়ম অনুসৰি ব্যৱহৃত ভাষাৰ ৰূপক মান্যভাষা বোলে।

মান্যভাষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ:

১. ইয়াৰ বানান আৰু ব্যাকৰণৰ স্বীকৃত নিয়ম থাকে।
২. পাঠ্যপুথি আৰু আনুষ্ঠানিক লিখনিত ইয়াৰ ব্যৱহাৰ হয়।
৩. ইয়াৰ লিখিত ৰূপ তুলনামূলকভাৱে সুস্থিৰ।

৪. ই বিভিন্ন অঞ্চলৰ মানুহৰ মাজত যোগাযোগ সহজ কৰে।

৫. অভিধান, ব্যাকৰণ আৰু শিক্ষাব্যৱস্থাই ইয়াৰ বিকাশত সহায় কৰে।

উপভাষা আৰু মান্যভাষাৰ পাৰ্থক্য:

১. উপভাষা আঞ্চলিক বা সামাজিক ভিত্তিত গঢ় লৈ উঠে।

আনহাতে সামাজিক স্বীকৃতি আৰু নিয়মৰ ভিত্তিত মান্য ৰূপ লাভ কৰে।

২. উপভাষা উচ্চাৰণ আৰু শব্দভাণ্ডাৰত স্থানীয় বৈশিষ্ট্য থাকে।

আনহাতে মান্য ভাষাই স্বীকৃত বানান আৰু ব্যাকৰণৰ নিয়ম অনুসৰণ কৰা হয়।

৩. উপভাষা মৌখিক ব্যৱহাৰত বিশেষ গুৰুত্ব থাকে।

আনহাতে মান্য ভাষাত লিখিত আৰু আনুষ্ঠানিক ব্যৱহাৰত বিশেষ গুৰুত্ব থাকে।

৪. উপভাষাত স্থানীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰতিফলন ঘটায়।

আনহাতে মান্যভাষাত বহল পৰিসৰত যোগাযোগত সহায় কৰে।

৫. উপভাষা অঞ্চলভেদে বিভিন্ন ৰূপ দেখা যায়।

আনহাতে মান্যভাষা নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰত তুলনামূলকভাৱে একে নিয়ম অনুসৰণ কৰা হয়।

উপভাষাৰ গুৰুত্ব:

উপভাষাই ভাষাৰ বৈচিত্ৰ্য ৰক্ষা কৰে, স্থানীয় লোকসাহিত্য সংৰক্ষণ কৰে আৰু ভাষাৰ ইতিহাস অধ্যয়নত সহায় কৰে।

মান্যভাষাৰ গুৰুত্ব:

মান্যভাষাই শিক্ষা, প্ৰশাসন, সাহিত্য আৰু আনুষ্ঠানিক যোগাযোগত এক উমৈহতীয়া মাধ্যম প্ৰদান কৰে।

উপভাষা আৰু মান্যভাষা উভয়ৰে নিজস্ব গুৰুত্ব আছে। মান্যভাষাৰ ব্যৱহাৰিক সুবিধা থকাৰ লগতে উপভাষাৰ ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক মূল্যও অপৰিসীম। সেয়েহে কোনো উপভাষাক হীন বুলি গণ্য নকৰি ভাষাৰ বৈচিত্ৰ্যক সন্মান কৰা উচিত।

৫। ৰাজ্যভাষা, ৰাষ্ট্ৰভাষা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ অৰ্থ, বৈশিষ্ট্য আৰু গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষা কেৱল ব্যক্তিগত যোগাযোগৰ মাধ্যম নহয়; ই সামাজিক, প্ৰশাসনিক আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সম্পৰ্কৰ ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। ব্যৱহাৰ আৰু স্বীকৃতিৰ ক্ষেত্ৰ অনুসৰি ৰাজ্যভাষা, ৰাষ্ট্ৰভাষা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ দৰে ধাৰণাৰ সৃষ্টি হৈছে।

১। ৰাজ্যভাষা:

কোনো এখন ৰাজ্যৰ চৰকাৰী কাম-কাজত ব্যৱহাৰৰ বাবে স্বীকৃত ভাষাক ৰাজ্যভাষা বোলা হয়।

বৈশিষ্ট্য:

ৰাজ্যিক প্ৰশাসনত ব্যৱহাৰ হ'ব পাৰে।

চৰকাৰী নীতি আৰু আইন অনুসৰি ইয়াৰ মৰ্যাদা নিৰ্ধাৰিত হয়।

শিক্ষা আৰু চৰকাৰী যোগাযোগত ইয়াৰ গুৰুত্ব থাকিব পাৰে।

ৰাজ্যখনৰ ভাষিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰিচয়ৰ সৈতে ইয়াৰ সম্পৰ্ক থাকিব পাৰে।

২। ৰাষ্ট্ৰভাষা:

ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়, ঐক্য বা প্ৰতীকী গুৰুত্বৰ সৈতে সম্পৰ্কিত ভাষাক ৰাষ্ট্ৰভাষা বুলি কোৱা হয়। অৱশ্যে ৰাষ্ট্ৰভাষা আৰু চৰকাৰী ভাষা একে ধাৰণা নহয়।

বৈশিষ্ট্য:

ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়ৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হ'ব পাৰে।

জাতীয় ঐক্যৰ প্ৰতীক হিচাপে ব্যৱহৃত হ'ব পাৰে।

ইয়াৰ মৰ্যাদা সংশ্লিষ্ট দেশৰ সাংবিধানিক বা আইনগত ব্যৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

৩। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা:

বিভিন্ন দেশৰ মানুহৰ মাজত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় যোগাযোগৰ মাধ্যম হিচাপে ব্যৱহৃত ভাষাক আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা বোলে।

বৈশিষ্ট্য:

বিভিন্ন দেশত ব্যৱহৃত হয়।

আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্য আৰু কূটনীতিত সহায় কৰে।

উচ্চশিক্ষা আৰু গৱেষণাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ।

বিজ্ঞান, প্ৰযুক্তি আৰু সাংস্কৃতিক বিনিময়ত সহায় কৰে।

এই ভাষাসমূহৰ গুৰুত্ব:

ৰাজ্যভাষাই ৰাজ্যিক প্ৰশাসন আৰু যোগাযোগত সহায় কৰে। ৰাষ্ট্ৰভাষাৰ ধাৰণাই ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিচয়ৰ সৈতে সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিব পাৰে। আনহাতে, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাই বিভিন্ন দেশৰ মানুহৰ মাজত যোগাযোগ আৰু জ্ঞানৰ আদান-প্ৰদান সহজ কৰে।

ভাৰতৰ প্ৰসংগ:

ভাৰতৰ সংবিধানে কোনো ভাষাক ৰাষ্ট্ৰভাষা হিচাপে ঘোষণা কৰা নাই। সংবিধানৰ ৩৪৩ নং অনুচ্ছেদ অনুসৰি দেৱনাগৰী লিপিত লিখিত হিন্দী কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ চৰকাৰী ভাষা। আইনগত ব্যৱস্থা অনুসৰি ইংৰাজীও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ চৰকাৰী কাম-কাজত ব্যৱহৃত হয়। বিভিন্ন ৰাজ্যত ৰাজ্যিক চৰকাৰী ভাষাৰ ব্যৱস্থা আছে।

ৰাজ্যভাষা, ৰাষ্ট্ৰভাষা আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাৰ ধাৰণাসমূহৰ মাজত পাৰ্থক্য আছে। এই পাৰ্থক্যসমূহ বুজিলে ভাষাৰ সামাজিক, প্ৰশাসনিক আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভূমিকা স্পষ্ট হয়।

দ্বিতীয় গোট: প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্য

ক) ১ নম্বৰৰ চমু প্ৰশ্নোত্তৰ – ২০টা

১। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগ বুলিলে অসমীয়া সাহিত্যৰ কোনটো যুগক বুজোৱা হয়?

উত্তৰ: শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ পূৰ্বৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ যুগটোক প্ৰাক্‌শংকৰী যুগ বোলে।

২। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ দুগৰাকী প্ৰধান কবিৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: হেম সৰস্বতী আৰু হৰিবৰ বিপ্ৰ।

৩। হেম সৰস্বতীৰ এখন কাব্যৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: প্ৰহ্লাদ চৰিত।

৪। প্ৰহ্লাদ চৰিত কাব্যখনৰ ৰচক কোন?

উত্তৰ: হেম সৰস্বতী।

৫। হেম সৰস্বতীৰ প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ মূল বিষয়বস্তু কি?

উত্তৰ: ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ বিষ্ণুভক্তি আৰু হিৰণ্যকশিপুৰ অত্যাচাৰৰ কাহিনী।

৬। হৰিবৰ বিপ্ৰৰ এখন কাব্যৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ।

৭। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ কাব্যখনৰ ৰচক কোন?

উত্তৰ: হৰিবৰ বিপ্ৰ।

৮। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ মূল কাহিনী কোনখন মহাকাব্যৰ সৈতে জড়িত?

উত্তৰ: মহাভাৰতৰ সৈতে।

৯। বৰুৱাহন কোন আছিল?

উত্তৰ: বৰুৱাহন আছিল অৰ্জুন আৰু মণিপুৰৰ ৰাজকন্যা চিত্ৰাংগদাৰ পুত্ৰ।

১০। মাধৱ কন্দলিৰ এখন প্ৰসিদ্ধ কাব্যৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ।

১১। মাধৱ কন্দলি কোন যুগৰ কবি?

উত্তৰ: প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ কবি।

১২। মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণৰ বিশেষত্ব কি?

উত্তৰ: তেওঁ সংস্কৃত ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰি অসমীয়া সাহিত্যিক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

১৩। চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰ পাঠটো কোনগৰাকী কবিৰ ৰচনাৰ সৈতে জড়িত?

উত্তৰ: মাধৱ কন্দলিৰ সৈতে।

১৪। প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

উত্তৰ: ধৰ্মীয় আৰু পৌৰাণিক কাহিনীৰ আধাৰত সাহিত্য ৰচনা।

১৫। প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ সাহিত্যত কোনটো ধৰ্মীয় বিষয়ৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়?

উত্তৰ: হিন্দু ধৰ্মৰ পৌৰাণিক কাহিনী আৰু ভক্তিমূলক বিষয়ৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়।

১৬। প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ এটা প্ৰধান উৎস কি?

উত্তৰ: সংস্কৃত মহাকাব্য আৰু পুৰাণ।

১৭। হেম সৰস্বতীৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ এটা দিশ উল্লেখ কৰা।

উত্তৰ: অসমীয়া ভাষাত পৌৰাণিক কাহিনী কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰা।

১৮। হৰিবৰ বিপ্ৰৰ সাহিত্যৰ এটা বৈশিষ্ট্য কি?

উত্তৰ: মহাভাৰতীয় কাহিনীক অসমীয়া কাব্যৰূপত প্ৰকাশ কৰা।

১৯। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্যই অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশত কেনে ভূমিকা পালন কৰিছিল?

উত্তৰ: ই অসমীয়া ভাষাক সাহিত্য ৰচনাৰ এক শক্তিশালী মাধ্যম হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰাত সহায় কৰিছিল।

২০। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্য অধ্যয়নৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য কি?

উত্তৰ: অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক বিকাশ, বিষয়বস্তু, ভাষাশৈলী আৰু সাহিত্যিক পৰম্পৰা সম্পৰ্কে জ্ঞান লাভ কৰা।

খ) ১ নম্বৰৰ খালী ঠাই পূৰ কৰা – ২০টা

১। শংকৰদেৱৰ পূৰ্বৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ যুগটোক _____ যুগ বোলে।

উত্তৰ: প্ৰাক্‌শংকৰী।

২। প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ ৰচক _____।

উত্তৰ: হেম সৰস্বতী।

৩। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ ৰচক _____।

উত্তৰ: হৰিবৰ বিপ্ৰ।

৪। মাধৱ কন্দলিৰ এখন বিখ্যাত কাব্য হ'ল _____।

উত্তৰ: সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ।

৫। প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ হৈছে _____।

উত্তৰ: প্ৰহ্লাদ।

৬। প্ৰহ্লাদৰ পিতৃৰ নাম _____।

উত্তৰ: হিৰণ্যকশিপু।

৭। প্ৰহ্লাদ আছিল ভগৱান _____ৰ ভক্ত।

উত্তৰ: বিষ্ণু।

৮। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ কাহিনী _____ মহাকাব্যৰ সৈতে জড়িত।

উত্তৰ: মহাভাৰত।

৯। বৰুৱাহনৰ পিতৃৰ নাম _____।

উত্তৰ: অৰ্জুন।

১০। বৰুৱাহনৰ মাতৃৰ নাম _____।

উত্তৰ: চিত্ৰাংগদা।

১১। মাধৱ কন্দলিয়ে _____ ভাষাত ৰামায়ণ ৰচনা কৰিছিল।

উত্তৰ: অসমীয়া।

১২। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ এটা প্ৰধান উৎস হৈছে _____ পুৰাণ।

উত্তৰ: সংস্কৃত।

১৩। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্যত _____ কাহিনীৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়।

উত্তৰ: পৌৰাণিক।

১৪। হেম সৰস্বতীৰ প্ৰহ্লাদ চৰিতত _____ৰ মাহাত্ম্য প্ৰকাশ পাইছে।

উত্তৰ: ভক্তিৰ।

১৫। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ মূল বিষয় হৈছে _____।

উত্তৰ: যুদ্ধ।

১৬। মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণ অসমীয়া _____ৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত
গুৰুত্বপূৰ্ণ।

উত্তৰ: সাহিত্য।

১৭। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ কবিসকলে পৌৰাণিক কাহিনীসমূহক _____
ভাষাত প্ৰকাশ কৰিছিল।

উত্তৰ: অসমীয়া।

১৮। প্রাক্শংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে _____
বিষয়ৰ প্ৰাধান্য।

উত্তৰ: ধৰ্মীয়।

১৯। অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক বিকাশত প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ কবিসকলৰ
অৱদান _____।

উত্তৰ: গুৰুত্বপূৰ্ণ।

২০। মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণ ভাৰতীয় মহাকাব্যিক পৰম্পৰাৰ এক
_____ ৰূপ।

উত্তৰ: অসমীয়া।

গ) ৫ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ১০টা

১। প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ পটভূমি আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাক্শংকৰী যুগ অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ সাহিত্যিক আৰু ধৰ্মীয় আন্দোলনৰ পূৰ্বে এই যুগৰ সাহিত্যই অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশৰ বাবে এক শক্তিশালী ভেটি নিৰ্মাণ কৰিছিল।

এই যুগৰ সাহিত্যৰ পটভূমি কেইবাটাও দিশৰ পৰা আলোচনা কৰিব পাৰি।

প্ৰথমতে, ধৰ্মীয় পটভূমি: এই সময়ছোৱাত ধৰ্মীয় বিশ্বাস আৰু পৌৰাণিক কাহিনীয়ে মানুহৰ জীৱনত বিশেষ স্থান লাভ কৰিছিল। সেয়েহে সাহিত্যতো ধৰ্মীয় বিষয়বস্তুৰ প্ৰাধান্য দেখা যায়।

দ্বিতীয়তে, সংস্কৃত সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ: ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু বিভিন্ন পুৰাণৰ কাহিনীয়ে অসমীয়া সাহিত্যিকসকলক যথেষ্ট প্ৰভাৱিত কৰিছিল।

তৃতীয়তে, ভাষাৰ বিকাশ: এই যুগৰ কবিসকলে অসমীয়া ভাষাত কাব্য ৰচনা কৰি ভাষাটোৰ সাহিত্যিক সম্ভাৱনা বৃদ্ধি কৰিছিল।

চতুৰ্থতে, ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতা: মধ্যযুগীয় অসমৰ বিভিন্ন ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱেশে সাহিত্য চৰ্চাৰ বিকাশত ভূমিকা পালন কৰিছিল।

পঞ্চমতে, সাহিত্যিক পৰম্পৰা: হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলিৰ দৰে কবিয়ে অসমীয়া সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

উপসংহাৰ: প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ সাহিত্যই পৰৱৰ্তী অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভিত্তি নিৰ্মাণ কৰিছিল।

২। প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।

উত্তৰ:

প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ কেইবাটাও উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য আছে।

১. পৌৰাণিক বিষয়বস্তু: এই যুগৰ সাহিত্যত ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু পুৰাণৰ কাহিনীৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়।

২. ধৰ্মীয় প্ৰভাৱ: ভক্তি, ধৰ্মীয় বিশ্বাস আৰু নৈতিক আদৰ্শই সাহিত্যৰ বিষয়বস্তু নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল।

৩. কাব্যধৰ্মিতা: পদ্যৰ জৰিয়তে কাহিনী আৰু চৰিত্ৰৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছিল।

৪. অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰ: সংস্কৃত সাহিত্যৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰি সাহিত্যিক জনসাধাৰণৰ ওচৰ চপোৱা হৈছিল।

৫. নৈতিক শিক্ষাৰ প্ৰাধান্য: বহু ৰচনাত সত্য, ধৰ্ম, ভক্তি আৰু ন্যায্যৰ আদৰ্শ প্ৰকাশ পাইছে।

৬. আখ্যানধৰ্মিতা: চৰিত্ৰ, ঘটনা আৰু কাহিনীৰ ক্ৰমবিকাশৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল।

সেয়েহে এই যুগৰ সাহিত্যই অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ বিকাশত উল্লেখযোগ্য অৱদান আগবঢ়াইছিল।

৩। হেম সৰস্বতীৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

হেম সৰস্বতী প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ এগৰাকী উল্লেখযোগ্য অসমীয়া কবি। তেওঁৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক কাব্যিক পৰম্পৰাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ নিদৰ্শন।

তেওঁৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ প্ৰধান দিশসমূহ হ'ল—

১. পৌৰাণিক কাহিনীৰ ব্যৱহাৰ: তেওঁ পৌৰাণিক আখ্যানক অসমীয়া ভাষাত কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰিছিল।

২. ভক্তিৰ প্ৰকাশ: প্ৰহ্লাদ চৰিতত প্ৰহ্লাদৰ বিষ্ণুভক্তি আৰু ধৰ্মীয় বিশ্বাসৰ মহাত্ম্য প্ৰকাশ পাইছে।

৩. নৈতিক আদৰ্শ: কাহিনীটোৰ মাজেৰে ভক্তি, নিষ্ঠা আৰু সত্যৰ প্ৰতি আনুগত্যৰ আদৰ্শ প্ৰতিফলিত হৈছে।

৪. ভাষাৰ বিকাশ: তেওঁৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাৰ কাব্যিক প্ৰকাশক্ষমতা প্ৰমাণ কৰাত সহায় কৰিছিল।

৫. সাহিত্যিক পৰম্পৰা: তেওঁৰ ৰচনাই পৰৱৰ্তী অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবে প্ৰাৰম্ভিক ভেটি নিৰ্মাণত ভূমিকা পালন কৰিছিল।

এইদৰে হেম সৰস্বতীৰ সাহিত্যিক অৱদান অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

৪। প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

হেম সৰস্বতী ৰচিত প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ মূল বিষয়বস্তু হৈছে ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ জীৱন আৰু তেওঁৰ বিষ্ণুভক্তি।

প্ৰহ্লাদ আছিল অসুৰৰজা হিৰণ্যকশিপুৰ পুত্ৰ। হিৰণ্যকশিপুৰে নিজকে সৰ্বশক্তিমান বুলি ভাবিছিল আৰু বিষ্ণুৰ উপাসনা সহ্য কৰিব পৰা নাছিল। কিন্তু প্ৰহ্লাদে পিতৃৰ বিৰোধিতা সত্ত্বেও বিষ্ণুৰ প্ৰতি নিজৰ ভক্তি অটুট ৰাখিছিল।

প্ৰহ্লাদৰ ভক্তিৰ বাবে হিৰণ্যকশিপুৰে তেওঁক বিভিন্ন ধৰণে শাস্তি দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তথাপি প্ৰহ্লাদে নিজৰ বিশ্বাস ত্যাগ কৰা নাছিল। অৱশেষত ভগৱান বিষ্ণুৱে নৰসিংহ অৱতাৰত আবিৰ্ভূত হৈ হিৰণ্যকশিপুক বধ কৰে আৰু প্ৰহ্লাদক ৰক্ষা কৰে।

এই কাহিনীৰ মাজেৰে ভক্তিৰ শক্তি, ঈশ্বৰৰ প্ৰতি নিষ্ঠা আৰু অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে সত্যৰ জয়ৰ আদৰ্শ প্ৰকাশ পাইছে।

৫। হৰিবৰ বিপ্ৰৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ বিষয়ে লিখা।

উত্তৰ:

হৰিবৰ বিপ্ৰ প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ এগৰাকী উল্লেখযোগ্য কবি। তেওঁৰ বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ অসমীয়া আখ্যানমূলক কাব্যৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ নিদৰ্শন।

তেওঁৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ প্ৰধান দিশসমূহ হ'ল—

১. মহাভাৰতীয় কাহিনীৰ ব্যৱহাৰ: তেওঁ মহাভাৰতৰ কাহিনীক অসমীয়া ভাষাত কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰিছিল।

২. যুদ্ধৰ বৰ্ণনা: বৰুৱাহনৰ যুদ্ধত যুদ্ধ আৰু সংঘাতৰ আখ্যান বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৩. চৰিত্ৰ চিত্ৰণ: কাহিনীৰ চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে বীৰত্ব, কৰ্তব্য আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে।

৪. আখ্যানধৰ্মিতা: ঘটনাৰ ক্ৰমবিকাশ আৰু কাহিনী বৰ্ণনাই তেওঁৰ ৰচনাক আখ্যানমূলক ৰূপ দিছে।

৫. অসমীয়া সাহিত্যৰ সমৃদ্ধি: তেওঁৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাত মহাকাব্যিক কাহিনী প্ৰকাশৰ পৰম্পৰাক শক্তিশালী কৰিছিল।

৬। বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ মূল কাহিনী চমুকৈ লিখা।

উত্তৰ:

হৰিবৰ বিপ্ৰ ৰচিত বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ কাহিনী মহাভাৰতৰ সৈতে জড়িত। বৰুৱাহন আছিল অৰ্জুন আৰু মণিপুৰৰ ৰাজকন্যা চিত্ৰাংগদাৰ পুত্ৰ।

মহাভাৰতৰ অশ্বমেধ পৰ্বৰ কাহিনীৰ সৈতে জড়িত এই আখ্যানত অৰ্জুন আৰু বক্ৰবাহনৰ মাজত যুদ্ধৰ ঘটনা বৰ্ণিত হৈছে। অশ্বমেধ যন্ত্ৰৰ ঘোঁৰা অনুসৰণ কৰি অৰ্জুন মণিপুৰত উপস্থিত হয়। পৰিস্থিতিৰ ফলত পিতৃ-পুত্ৰৰ মাজত সংঘাতৰ সৃষ্টি হয় আৰু দুয়োৰে মাজত যুদ্ধ হয়।

এই কাহিনীত বীৰত্ব, কৰ্তব্যবোধ, পাৰিবাৰিক সম্পৰ্ক আৰু যুদ্ধৰ পৰিণতিৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে।

হৰিবৰ বিপ্ৰই এই আখ্যানক অসমীয়া ভাষাত কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ আখ্যানমূলক পৰম্পৰাক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

৭। মাধৱ কন্দলিৰ সাহিত্যিক অৱদান আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

মাধৱ কন্দলি প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ এগৰাকী বিশিষ্ট অসমীয়া কবি। তেওঁৰ নাম বিশেষভাৱে সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণৰ সৈতে জড়িত।

তেওঁৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ উল্লেখযোগ্য দিশসমূহ হ'ল—

১. ৰামায়ণৰ অসমীয়া ৰূপান্তৰ: তেওঁ সংস্কৃত ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰিছিল।

২. ভাষাৰ বিকাশ: তেওঁৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক প্ৰকাশক্ষমতা বৃদ্ধি কৰিছিল।

৩. আখ্যানমূলক কাব্য: কাহিনী আৰু চৰিত্ৰৰ কাব্যিক উপস্থাপন তেওঁৰ সাহিত্যৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ।

৪. সাংস্কৃতিক প্ৰভাৱ: ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া সমাজৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ সৈতে সংযুক্ত হোৱাত তেওঁৰ অৱদান উল্লেখযোগ্য।

৫. পৰৱৰ্তী সাহিত্যত প্ৰভাৱ: তেওঁৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাত মহাকাব্যিক আখ্যান প্ৰকাশৰ পৰম্পৰাক শক্তিশালী কৰিছিল।

সেয়েহে মাধৱ কন্দলিক অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত এক বিশেষ স্থান দিয়া হয়।

৮। চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰ পাঠৰ সাহিত্যিক গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰ পাঠটো মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণ-সম্পৰ্কীয় সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত।

এই পাঠৰ সাহিত্যিক গুৰুত্ব কেইবাটাও দিশত প্ৰকাশ পায়।

১. প্ৰকৃতিৰ বৰ্ণনা: চিত্ৰকূটৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশৰ চিত্ৰণৰ জৰিয়তে কাব্যিক সৌন্দৰ্য প্ৰকাশ পায়।

২. আখ্যানৰ বিকাশ: ৰামায়ণৰ কাহিনীৰ নিৰ্দিষ্ট পৰিৱেশ আৰু ঘটনাৰ সৈতে পাঠটোৰ সম্পৰ্ক আছে।

৩. ভাষাৰ সৌন্দৰ্য: বৰ্ণনামূলক প্ৰকাশভংগীৰ জৰিয়তে কাব্যিক অনুভূতি প্ৰকাশ কৰা হয়।

৪. সাংস্কৃতিক তাৎপৰ্য: ৰামায়ণৰ কাহিনীৰ সৈতে জড়িত স্থান আৰু ঘটনাৰ সাংস্কৃতিক গুৰুত্ব প্ৰকাশ পায়।

৫. সাহিত্যিক মূল্য: পাঠটোৱে অসমীয়া আখ্যানমূলক কাব্যৰ বৰ্ণনামূলক আৰু ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য অধ্যয়নত সহায় কৰে।

৯। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্যত সংস্কৃত সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যত সংস্কৃত সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। এই যুগৰ বহু কবিয়ে সংস্কৃত মহাকাব্য আৰু পুৰাণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰিছিল।

ইয়াৰ প্ৰধান দিশসমূহ হ'ল—

১. কাহিনীৰ উৎস: ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু পুৰাণৰ পৰা বহু সাহিত্যিক কাহিনী গ্ৰহণ কৰা হৈছিল।

২. ধৰ্মীয় বিষয়বস্তু: দেৱ-দেৱী, ভক্তি আৰু ধৰ্মীয় আদৰ্শৰ প্ৰভাৱ সাহিত্যত দেখা যায়।

৩. চৰিত্ৰৰ ব্যৱহাৰ: পৌৰাণিক চৰিত্ৰসমূহ অসমীয়া কাব্যত নতুন ভাষিক ৰূপত প্ৰকাশ পাইছিল।

৪. কাব্যিক পৰম্পৰা: সংস্কৃত সাহিত্যৰ আখ্যানমূলক পৰম্পৰাই অসমীয়া কাব্য ৰচনাত প্ৰভাৱ পেলাইছিল।

৫. ভাষিক অভিযোজন: সংস্কৃত কাহিনীক অসমীয়া ভাষা আৰু সমাজৰ উপযোগীকৈ প্ৰকাশ কৰাৰ প্ৰচেষ্টা দেখা যায়।

এইদৰে সংস্কৃত সাহিত্যৰ প্ৰভাৱে প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ বিষয়বস্তু আৰু কাব্যিক পৰম্পৰা গঢ় দিয়াত সহায় কৰিছিল।

১০। প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ সাহিত্য অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। এই যুগৰ সাহিত্যই অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰাৰম্ভিক সাহিত্যিক বিকাশত বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

ইয়াৰ ঐতিহাসিক গুৰুত্বসমূহ হ'ল—

১. সাহিত্যিক ভেটি নিৰ্মাণ: এই যুগৰ কবিসকলে অসমীয়া ভাষাত কাব্য ৰচনা কৰি পৰৱৰ্তী সাহিত্যৰ বাবে ভেটি নিৰ্মাণ কৰিছিল।

২. ভাষাৰ বিকাশ: সাহিত্য ৰচনাৰ জৰিয়তে অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰকাশক্ষমতা বৃদ্ধি পাইছিল।

৩. পৌৰাণিক কাহিনীৰ প্ৰচাৰ: ভাৰতীয় মহাকাব্য আৰু পুৰাণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাৰ জৰিয়তে প্ৰচাৰিত হৈছিল।

৪. সাংস্কৃতিক সমন্বয়: ভাৰতীয় ধৰ্মীয় আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ সৈতে অসমীয়া সমাজৰ সম্পৰ্ক শক্তিশালী হৈছিল।

৫. সাহিত্যিক ঐতিহ্য: হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলিৰ ৰচনাই অসমীয়া সাহিত্যৰ ঐতিহাসিক ঐতিহ্য সমৃদ্ধ কৰিছে।

উপসংহাৰ: প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ সাহিত্যিক বাদ দি অসমীয়া সাহিত্যৰ ঐতিহাসিক বিকাশৰ সম্পূৰ্ণ ছবি লাভ কৰা সম্ভৱ নহয়।

ঘ) ১০ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ৫টা

১। প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ পটভূমি, বৈশিষ্ট্য আৰু সাহিত্যিক অৱদান বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ এক বিশেষ স্থান আছে। শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ আবিৰ্ভাৱৰ পূৰ্বে অসমীয়া ভাষাত যি সাহিত্যিক চৰ্চা গঢ় লৈ উঠিছিল, সেই পৰম্পৰাক প্ৰাক্ষংকৰী সাহিত্যৰ অন্তৰ্গত কৰা হয়। এই যুগৰ কবিসকলে ধৰ্মীয় আৰু পৌৰাণিক কাহিনীসমূহ অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰি ভাষাটোৰ সাহিত্যিক বিকাশত উল্লেখযোগ্য অৱদান আগবঢ়াইছিল।

প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ পটভূমি

১। ধৰ্মীয় পটভূমি:

মধ্যযুগীয় অসমৰ সমাজত ধৰ্মীয় বিশ্বাস আৰু পৌৰাণিক আখ্যানৰ প্ৰভাৱ আছিল। এই পৰিৱেশে সাহিত্যৰ বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনত ভূমিকা পালন কৰিছিল।

২। সংস্কৃত সাহিত্যৰ প্ৰভাৱ:

সংস্কৃত ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু পুৰাণৰ কাহিনী এই যুগৰ সাহিত্যৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উৎস আছিল। কবিসকলে এই কাহিনীসমূহ অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰিছিল।

৩। অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশ:

অসমীয়া ভাষাই সাহিত্যিক প্ৰকাশৰ মাধ্যম হিচাপে বিকাশ লাভ কৰাৰ সময়ত এই যুগৰ কবিসকলে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল।

৪। ৰাজনৈতিক আৰু সাংস্কৃতিক পৰিৱেশ:

মধ্যযুগীয় অসমৰ বিভিন্ন ৰাজনৈতিক শক্তি, সামাজিক পৰিৱেশ আৰু সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাই সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিছিল।

প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ বৈশিষ্ট্য

১। পৌৰাণিক বিষয়বস্তু:

এই যুগৰ সাহিত্যত ৰামায়ণ, মহাভাৰত আৰু পুৰাণৰ কাহিনী প্ৰধান স্থান লাভ কৰিছিল।

২। ধৰ্মীয় আৰু নৈতিক আদৰ্শ:

ভক্তি, ধৰ্ম, সত্য, ন্যায় আৰু কৰ্তব্যবোধৰ দৰে বিষয় সাহিত্যত প্ৰতিফলিত হৈছিল।

৩। আখ্যানমূলক কাব্যৰ প্ৰাধান্য:

কাহিনী, চৰিত্ৰ আৰু ঘটনাৰ ক্ৰমবিকাশৰ জৰিয়তে সাহিত্যিক বক্তব্য প্ৰকাশ কৰা হৈছিল।

৪। অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰ:

সংস্কৃত সাহিত্যৰ কাহিনীসমূহ অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰাৰ ফলত ভাষাটোৰ সাহিত্যিক পৰিসৰ বৃদ্ধি পাইছিল।

৫। কাব্যিক বৰ্ণনা:

চৰিত্ৰ, প্ৰকৃতি আৰু যুদ্ধৰ ঘটনাৰ বৰ্ণনাই কাব্যসমূহক আখ্যানমূলক ৰূপ প্ৰদান কৰিছিল।

প্ৰধান কবি আৰু তেওঁলোকৰ অৱদান

হেম সৰস্বতী:

তেওঁৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ এখন উল্লেখযোগ্য কাব্য। ইয়াত প্ৰহ্লাদৰ বিষ্ণুভক্তি, হিৰণ্যকশিপুৰ অত্যাচাৰ আৰু ভক্তিৰ শক্তি প্ৰকাশ পাইছে।

হৰিবৰ বিপ্ৰ:

তেওঁৰ বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ মহাভাৰতীয় আখ্যানৰ আধাৰত ৰচিত। ইয়াত অৰ্জুন আৰু বৰুৱাহনৰ মাজৰ সংঘাতৰ জৰিয়তে বীৰত্ব, কৰ্তব্য আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে।

মাধৱ কন্দলি:

তেওঁৰ সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। সংস্কৃত ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰাৰ জৰিয়তে তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ সাহিত্যৰ অৱদান

১. অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক বিকাশত সহায় কৰিছিল।
২. পৌৰাণিক কাহিনীসমূহ অসমীয়া ভাষাত প্ৰচাৰ কৰিছিল।
৩. অসমীয়া আখ্যানমূলক কাব্যৰ পৰম্পৰা সমৃদ্ধ কৰিছিল।
৪. ধৰ্মীয় আৰু নৈতিক আদৰ্শৰ প্ৰচাৰত ভূমিকা পালন কৰিছিল।
৫. পৰৱৰ্তী সাহিত্যিকসকলৰ বাবে এক শক্তিশালী সাহিত্যিক ভিত্তি নিৰ্মাণ কৰিছিল।

প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যই ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ বিকাশত এক ঐতিহাসিক ভূমিকা পালন কৰিছিল। হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলিৰ দৰে কবিৰ ৰচনাই অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক ঐতিহ্যক সমৃদ্ধ কৰিছে। সেয়েহে অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাস অধ্যয়নত এই যুগৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম।

২। হেম সৰস্বতীৰ প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ আৰু সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

হেম সৰস্বতী প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ এগৰাকী উল্লেখযোগ্য কবি। তেওঁৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক পৌৰাণিক কাব্যৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ নিদৰ্শন।

এই কাব্যৰ মূল বিষয় হৈছে ভক্ত প্ৰহ্লাদৰ জীৱন, তেওঁৰ বিষ্ণুভক্তি আৰু অধৰ্মৰ বিৰুদ্ধে ধৰ্মৰ জয়।

কাব্যৰ বিষয়বস্তু

প্ৰহ্লাদ চৰিতৰ কাহিনী হিন্দু পৌৰাণিক পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত। প্ৰহ্লাদ আছিল অসুৰৰজা হিৰণ্যকশিপুৰ পুত্ৰ। হিৰণ্যকশিপুৰে নিজকে সৰ্বশক্তিমান বুলি ভাবিছিল আৰু বিষ্ণুৰ উপাসনা সহ্য কৰিব পৰা নাছিল।

কিন্তু প্ৰহ্লাদে শৈশৱৰ পৰাই ভগৱান বিষ্ণুৰ প্ৰতি গভীৰ ভক্তি প্ৰকাশ কৰিছিল। পিতৃৰ বিৰোধিতা আৰু বিভিন্ন অত্যাচাৰৰ সন্মুখীন হোৱাৰ পিছতো তেওঁ নিজৰ বিশ্বাস ত্যাগ কৰা নাছিল।

হিৰণ্যকশিপুৰে প্ৰহ্লাদক বিভিন্ন উপায়েৰে শাস্তি দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তথাপি প্ৰহ্লাদৰ ভক্তি অটুট আছিল। অৱশেষত ভগৱান বিষ্ণুৱে নৰসিংহ অৱতাৰত আবিৰ্ভূত হৈ হিৰণ্যকশিপুক বধ কৰে আৰু প্ৰহ্লাদক ৰক্ষা কৰে।

প্ৰধান চৰিত্ৰসমূহ

১। প্ৰহ্লাদ:

প্ৰহ্লাদ কাব্যখনৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ। তেওঁ ভক্তি, নিষ্ঠা, ধৈৰ্য আৰু সত্যৰ প্ৰতীক।

২। হিৰণ্যকশিপু:

তেওঁ অহংকাৰ, ক্ষমতাৰ অপব্যৱহাৰ আৰু ঈশ্বৰৰ প্ৰতি বিদ্বেষৰ প্ৰতীক।

৩। ভগৱান বিষ্ণু:

বিষ্ণুৰ চৰিত্ৰৰ জৰিয়তে ভক্তৰ ৰক্ষা আৰু অন্যায়ৰ বিনাশৰ আদৰ্শ প্ৰকাশ পাইছে।

কাব্যখনৰ সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্য

১। পৌৰাণিক বিষয়বস্তু:

কাব্যখনৰ কাহিনী পৌৰাণিক পৰম্পৰাৰ পৰা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

২। ভক্তিৰ প্ৰকাশ:

প্ৰহ্লাদৰ চৰিত্ৰৰ মাজেৰে ঈশ্বৰৰ প্ৰতি একনিষ্ঠ ভক্তিৰ মাহাত্ম্য প্ৰকাশ পাইছে।

৩। নৈতিক শিক্ষা:

কাব্যখনত সত্য, নিষ্ঠা আৰু ন্যায়ৰ জয়ৰ আদৰ্শ প্ৰতিফলিত হৈছে।

৪। চৰিত্ৰৰ বৈপৰীত্য:

প্ৰহ্লাদৰ ভক্তি আৰু হিৰণ্যকশিপুৰ অহংকাৰৰ মাজৰ বৈপৰীত্যই কাহিনীটোক তাৎপৰ্যপূৰ্ণ কৰি তুলিছে।

৫। আখ্যানমূলক বৈশিষ্ট্য:

ঘটনাৰ ক্ৰমবিকাশ আৰু চৰিত্ৰসমূহৰ কাৰ্যকলাপৰ জৰিয়তে কাহিনী আগবাঢ়িছে।

কাব্যখনৰ গুৰুত্ব

প্ৰহ্লাদ চৰিত্ৰৰ জৰিয়তে অসমীয়া ভাষাত পৌৰাণিক কাহিনী প্ৰকাশৰ পৰম্পৰা শক্তিশালী হৈছিল। ইয়াৰ লগতে ধৰ্মীয় আৰু নৈতিক আদৰ্শৰ প্ৰকাশে কাব্যখনক বিশেষ তাৎপৰ্য প্ৰদান কৰিছে।

হেম সৰস্বতীৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত কেৱল এখন পৌৰাণিক কাব্য নহয়; ই ভক্তি, নিষ্ঠা আৰু সত্যৰ জয়ৰ আদৰ্শ প্ৰকাশ কৰা এক উল্লেখযোগ্য সাহিত্যিক সৃষ্টি। অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক বিকাশৰ ক্ষেত্ৰতো ইয়াৰ বিশেষ স্থান আছে।

৩। হৰিবৰ বিপ্ৰৰ বৰুৱাহনৰ যুদ্ধৰ কাহিনী, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আৰু সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

হৰিবৰ বিপ্ৰ প্ৰাক্ষংকৰী যুগৰ এগৰাকী উল্লেখযোগ্য অসমীয়া কবি। তেওঁৰ বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ মহাভাৰতীয় আখ্যানৰ আধাৰত ৰচিত এখন উল্লেখযোগ্য কাব্য। এই কাব্যত পিতৃ-পুত্ৰৰ মাজৰ সংঘাত, যুদ্ধ, বীৰত্ব আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে।

কাহিনীৰ পটভূমি

বৰুৱাহন আছিল অৰ্জুন আৰু মণিপুৰৰ ৰাজকন্যা চিত্ৰাংগদাৰ পুত্ৰ। মহাভাৰতৰ অশ্বমেধ পৰ্বৰ আখ্যানত অৰ্জুন অশ্বমেধ যন্ত্ৰৰ ঘোঁৰাৰ সৈতে বিভিন্ন ৰাজ্যলৈ যায়।

এই যাত্ৰাৰ সময়ত অৰ্জুন মণিপুৰত উপস্থিত হয়। পৰিস্থিতিৰ ফলত অৰ্জুন আৰু বৰুৱাহনৰ মাজত সংঘাতৰ সৃষ্টি হয় আৰু তেওঁলোকৰ মাজত যুদ্ধ হয়।

এই কাহিনীত পিতৃ-পুত্ৰৰ সম্পৰ্কৰ জটিলতা, বীৰত্ব, কৰ্তব্যবোধ আৰু যুদ্ধৰ পৰিণতিৰ দৰে বিষয় প্ৰকাশ পাইছে।

প্ৰধান চৰিত্ৰসমূহ

১। অৰ্জুন:

অৰ্জুন মহাভাৰতৰ এগৰাকী প্ৰধান বীৰ। তেওঁৰ চৰিত্ৰৰ মাজেৰে বীৰত্ব আৰু যুদ্ধদক্ষতাৰ দিশ প্ৰকাশ পাইছে।

২। বৰুৱাহন:

বৰুৱাহন মণিপুৰৰ ৰাজকুমাৰ। তেওঁ বীৰত্ব আৰু কৰ্তব্যবোধৰ অধিকাৰী চৰিত্ৰ হিচাপে কাহিনীত গুৰুত্ব লাভ কৰিছে।

৩। চিত্ৰাংগদা:

চিত্ৰাংগদা বৰুৱাহনৰ মাতৃ আৰু অৰ্জুনৰ পত্নী। তেওঁৰ চৰিত্ৰৰ জৰিয়তে পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ দিশটো স্পষ্ট হয়।

সাহিত্যিক বৈশিষ্ট্য

১। মহাভাৰতীয় বিষয়বস্তু:

কাব্যখনৰ কাহিনী মহাভাৰতৰ পৰা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

২। যুদ্ধৰ বৰ্ণনা:

যুদ্ধৰ ঘটনা আৰু সংঘাত কাব্যখনৰ অন্যতম প্ৰধান বৈশিষ্ট্য।

৩। বীৰত্বৰ প্ৰকাশ:

অৰ্জুন আৰু বৰুৱাহনৰ চৰিত্ৰৰ মাজেৰে বীৰত্ব আৰু যুদ্ধদক্ষতাৰ প্ৰকাশ ঘটিছে।

৪। পাৰিবাৰিক সংঘাত:

পিতৃ-পুত্ৰৰ মাজত হোৱা যুদ্ধই কাহিনীটোক এক বিশেষ নাটকীয়তা প্ৰদান কৰিছে।

৫। আখ্যানমূলক শৈলী:

কাহিনীৰ ক্ৰমবিকাশ আৰু ঘটনাৰ উপস্থাপনৰ জৰিয়তে কাব্যখনৰ আখ্যানধৰ্মিতা প্ৰকাশ পাইছে।

সাহিত্যিক গুৰুত্ব

হৰিবৰ বিপ্ৰৰ এই ৰচনাই অসমীয়া ভাষাত মহাভাৰতীয় আখ্যান প্ৰকাশৰ পৰম্পৰাক সমৃদ্ধ কৰিছিল। ইয়াৰ জৰিয়তে যুদ্ধ, বীৰত্ব আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ দৰে বিষয়সমূহ অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰকাশৰ সুযোগ লাভ কৰিছিল।

বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ অসমীয়া আখ্যানমূলক সাহিত্যৰ এক উল্লেখযোগ্য সৃষ্টি। ইয়াৰ কাহিনী আৰু চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে বীৰত্ব, কৰ্তব্য আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ জটিলতা প্ৰকাশ পাইছে।

৪। মাধৱ কন্দলিৰ সাহিত্যিক অৱদান আৰু সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

মাধৱ কন্দলি প্ৰাক্শংকৰী যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী বিশিষ্ট কবি। তেওঁৰ নাম বিশেষভাৱে সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণৰ সৈতে জড়িত। অসমীয়া ভাষাত ৰামায়ণৰ কাহিনী প্ৰকাশ কৰি তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান আগবঢ়াইছিল।

মাধৱ কন্দলিৰ সাহিত্যিক অৱদান

১। ৰামায়ণৰ অসমীয়া ৰূপান্তৰ:

মাধৱ কন্দলিৰ প্ৰধান অৱদান হৈছে সংস্কৃত ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত কাব্যৰূপে প্ৰকাশ কৰা। ইয়াৰ ফলত ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষা-ভাষী সমাজৰ মাজত অধিক সহজে প্ৰচাৰিত হোৱাৰ সুযোগ লাভ কৰিছিল।

২। অসমীয়া ভাষাৰ বিকাশ:

তেওঁৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাৰ কাব্যিক প্ৰকাশক্ষমতা বৃদ্ধি কৰিছিল। অসমীয়া ভাষাত দীঘলীয়া আখ্যানমূলক কাব্য ৰচনা কৰিব পৰা সম্ভাৱনা তেওঁৰ সাহিত্যত প্ৰতিফলিত হৈছে।

৩। আখ্যানমূলক কাব্যৰ বিকাশ:

ৰামায়ণৰ দৰে বৃহৎ আখ্যানক অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰাৰ জৰিয়তে তেওঁ আখ্যানমূলক কাব্যৰ পৰম্পৰাক শক্তিশালী কৰিছিল।

৪। সাংস্কৃতিক প্ৰভাৱ:

ৰামায়ণৰ কাহিনী ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ। মাধৱ কন্দলিৰ ৰচনাই এই কাহিনীক অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যৰ পৰম্পৰাৰ সৈতে সংযুক্ত কৰাত সহায় কৰিছিল।

৫। পৰৱৰ্তী সাহিত্যত প্ৰভাৱ:

তেওঁৰ সাহিত্যিক প্ৰচেষ্টাই পৰৱৰ্তী যুগৰ কবি আৰু সাহিত্যিকসকলৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ পূৰ্বসূৰী পৰম্পৰা নিৰ্মাণ কৰিছিল।

সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণৰ সাহিত্যিক গুৰুত্ব

১। পৌৰাণিক কাহিনীৰ প্ৰচাৰ: ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশিত হৈছিল।

২। ভাষাৰ সাহিত্যিক সামৰ্থ্য: অসমীয়া ভাষাত মহাকাব্যিক আখ্যান প্ৰকাশৰ সামৰ্থ্য প্ৰতিফলিত হৈছিল।

৩। চৰিত্ৰ আৰু নৈতিক আদৰ্শ: ৰামায়ণৰ চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে কৰ্তব্য, সত্য, ন্যায় আৰু নৈতিকতাৰ দৰে বিষয় প্ৰকাশ পাইছিল।

৪। সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য: ৰামায়ণৰ কাহিনী অসমীয়া সমাজৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত হৈছিল।

৫। সাহিত্যৰ ইতিহাস: অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰাৰম্ভিক বিকাশ অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত এই কাব্যৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে।

চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰৰ সৈতে সম্পৰ্ক

মাধৱ কন্দলিৰ ৰামায়ণ-সম্পৰ্কীয় পাঠসমূহৰ ভিতৰত চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰ পাঠটোও গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই পাঠৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে ৰামায়ণৰ আখ্যান, বৰ্ণনামূলক আৰু অসমীয়া কাব্যিক প্ৰকাশৰ বৈশিষ্ট্য বুজিব পাৰি।

মাধৱ কন্দলিৰ সাহিত্যিক অৱদান অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত বিশেষভাৱে স্মৰণীয়। তেওঁৰ সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণে অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক বিকাশত উল্লেখযোগ্য ভূমিকা পালন কৰিছিল আৰু পৰৱৰ্তী সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ বাবে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভিত্তি প্ৰদান কৰিছিল।

৫। প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ প্ৰধান কবি হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলিৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ তুলনামূলক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাক্‌শংকৰী যুগ অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অধ্যায়। এই যুগৰ হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলিয়ে অসমীয়া ভাষাত পৌৰাণিক আৰু মহাকাব্যিক কাহিনী প্ৰকাশ কৰি সাহিত্যৰ বিকাশত উল্লেখযোগ্য অৱদান আগবঢ়াইছিল।

তেওঁলোকৰ ৰচনাৰ বিষয়বস্তু পৃথক হ'লেও অসমীয়া ভাষাত আখ্যানমূলক কাব্যৰ বিকাশত তিনিগৰাকীৰ অৱদান বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

১। হেম সৰস্বতীৰ অৱদান

হেম সৰস্বতীৰ প্ৰহ্লাদ চৰিত প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ এখন উল্লেখযোগ্য কাব্য।

ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

পৌৰাণিক কাহিনীৰ আধাৰত ৰচিত।

প্ৰহ্লাদৰ বিষ্ণুভক্তিৰ মাহাত্ম্য প্ৰকাশ কৰে।

ভক্তি, নিষ্ঠা আৰু সত্যৰ জয়ৰ আদৰ্শ প্ৰতিফলিত কৰে।

অসমীয়া ভাষাত ধৰ্মীয় কাহিনী প্ৰকাশৰ পৰম্পৰাক শক্তিশালী কৰে।

২। হৰিবৰ বিপ্ৰৰ অৱদান

হৰিবৰ বিপ্ৰৰ বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ মহাভাৰতীয় কাহিনীৰ আধাৰত ৰচিত।

ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

মহাভাৰতৰ আখ্যানৰ ব্যৱহাৰ।

যুদ্ধ আৰু বীৰত্বৰ বৰ্ণনা।

অৰ্জুন আৰু বৰুৱাহনৰ সংঘাতৰ উপস্থাপন।

কৰ্তব্য আৰু পাৰিবাৰিক সম্পৰ্কৰ জটিলতাৰ প্ৰকাশ।

অসমীয়া আখ্যানমূলক কাব্যৰ বিকাশত অৱদান।

৩। মাধৱ কন্দলিৰ অৱদান

মাধৱ কন্দলিৰ সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰে।

ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

সংস্কৃত ৰামায়ণৰ কাহিনীৰ অসমীয়া ৰূপান্তৰ।

অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক প্ৰকাশক্ষমতাৰ বিকাশ।

আখ্যানমূলক কাব্যৰ পৰম্পৰাৰ সমৃদ্ধি।

ৰামায়ণৰ কাহিনীৰ সাংস্কৃতিক প্ৰচাৰ।

পৰৱৰ্তী অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশত প্ৰভাৱ।

তুলনামূলক আলোচনা

তুলনাৰ ভিত্তি- হেম সৰস্বতী- হৰিবৰ বিপ্ৰ- মাধৱ কন্দলি

প্ৰধান ৰচনা-প্ৰহ্লাদ চৰিত-বৰুৱাহনৰ যুদ্ধ-সপ্তকাণ্ড ৰামায়ণ

কাহিনীৰ উৎস-পৌৰাণিক পৰম্পৰা-মহাভাৰত-ৰামায়ণ

প্ৰধান বিষয়-ভক্তি আৰু ধৰ্ম-যুদ্ধ আৰু বীৰত্ব-ৰামায়ণৰ আখ্যান

সাহিত্যিক ৰূপ-আখ্যানমূলক কাব্য-যুদ্ধভিত্তিক আখ্যানমূলক কাব্য-মহাকাব্যিক
আখ্যান

সাহিত্যিক অৱদান-ভক্তিমূলক কাব্যৰ বিকাশ-মহাভাৰতীয় আখ্যানৰ প্ৰকাশ-
ৰামায়ণৰ অসমীয়া ৰূপান্তৰ

সামগ্ৰিকভাৱে ক'ব পাৰি

তিনিগৰাকী কবিৰ ৰচনাই অসমীয়া ভাষাৰ সাহিত্যিক বিকাশত গুৰুত্বপূৰ্ণ
ভূমিকা পালন কৰিছিল। তেওঁলোকে পৌৰাণিক আৰু মহাকাব্যিক কাহিনী
অসমীয়া ভাষাত প্ৰকাশ কৰি ভাষাটোৰ প্ৰকাশক্ষমতা বৃদ্ধি কৰিছিল।

তেওঁলোকৰ ৰচনাত ধৰ্মীয় বিশ্বাস, নৈতিক আদৰ্শ, বীৰত্ব আৰু সাংস্কৃতিক
পৰম্পৰাৰ প্ৰতিফলন দেখা যায়। এই সাহিত্যিক পৰম্পৰাই পৰৱৰ্তী যুগৰ
অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশৰ বাবে এক শক্তিশালী ভিত্তি প্ৰদান কৰিছে।

হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ আৰু মাধৱ কন্দলি প্ৰাক্‌শংকৰী যুগৰ অসমীয়া
সাহিত্যৰ তিনিগৰাকী উল্লেখযোগ্য কবি। তেওঁলোকৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ
মাজত বিষয়বস্তুৰ পাৰ্থক্য থাকিলেও অসমীয়া ভাষাত কাব্য ৰচনা আৰু
সাহিত্যিক পৰম্পৰা গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ অৱদান সমানেই
গুৰুত্বপূৰ্ণ।

তৃতীয় গোট: সংস্কৃত-পালি-প্ৰাকৃত ভাষাৰ তুলনা

ক) ১ নম্বৰৰ চমু প্ৰশ্নোত্তৰ – ২০টা

১। সংস্কৃত ভাষা কি?

উত্তৰ: সংস্কৃত হৈছে ভাৰতীয় উপমহাদেশৰ এখন প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা,
যাৰ বৈদিক আৰু ধ্ৰুপদী সাহিত্যৰ পৰম্পৰা অতি সমৃদ্ধ।

২। পালি ভাষা কি?

উত্তৰ: পালি হৈছে মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত এখন ভাষা, যিখন খেৰবাদী বৌদ্ধ ধৰ্মৰ গ্ৰন্থসমূহৰ ভাষা হিচাপে বিশেষভাৱে পৰিচিত।

৩। প্ৰাকৃত ভাষা বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: প্ৰাকৃত বুলিলে প্ৰাচীন আৰু মধ্যযুগীয় ভাৰতত প্ৰচলিত বিভিন্ন মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা আৰু ভাষাৰূপক বুজোৱা হয়।

৪। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত কোনটো ভাষা-পৰিয়ালৰ অন্তৰ্গত?

উত্তৰ: তিনিওটা ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা-পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত।

৫। স্বৰধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত মুখগহ্বৰত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

৬। ব্যঞ্জনধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

৭। সংস্কৃত ভাষাৰ তিনিটা স্বৰধ্বনিৰ উদাহৰণ দিয়া।

উত্তৰ: অ, ই, উ।

৮। পালি ভাষাৰ এটা বিশেষ বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

উত্তৰ: পালি ভাষাত সংস্কৃতৰ বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৃত হৈছে।

৯। প্ৰাকৃত ভাষাৰ এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

উত্তৰ: প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত সংস্কৃতৰ তুলনাত বহু ক্ষেত্ৰত ধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ দেখা যায়।

১০। শব্দৰূপ বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: লিংগ, বচন, কাৰক আৰু বিভক্তি অনুসৰি শব্দৰ যি ৰূপগত পৰিৱৰ্তন ঘটে, তাক শব্দৰূপ বোলে।

১১। ধাতুৰূপ বুলিলে কি বুজা?

উত্তৰ: কাল, পুৰুষ, বচন, বাচ্য আৰু ক্ৰিয়াকৰ্ত অনুসৰি ধাতুৰ পৰা গঠিত ক্ৰিয়াৰ বিভিন্ন ৰূপক ধাতুৰূপ বোলে।

১২। সংস্কৃত ভাষাত কেইটা বচন আছে?

উত্তৰ: তিনিটা—একবচন, দ্বিবচন আৰু বহুবচন।

১৩। পালি ভাষাত কেইটা বচন আছে?

উত্তৰ: দুটা—একবচন আৰু বহুবচন।

১৪। প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত সাধাৰণতে কেইটা বচন দেখা যায়?

উত্তৰ: সাধাৰণতে দুটা—একবচন আৰু বহুবচন।

১৫। সংস্কৃত ভাষাৰ এটা প্ৰসিদ্ধ ব্যাকৰণৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: পাণিনিৰ অষ্টাধ্যায়ী।

১৬। পালি ভাষাৰ এখন প্ৰসিদ্ধ গ্ৰন্থৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: ধম্মপদ।

১৭। প্ৰাকৃত ভাষাৰ এটা প্ৰধান সাহিত্যিক ৰূপৰ নাম লিখা।

উত্তৰ: শৌৰসেনী প্ৰাকৃত।

১৮। সংস্কৃতৰ ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ প্ৰাকৃত ভাষাত সাধাৰণতে কি পৰিৱৰ্তন ঘটে?

উত্তৰ: বহু ক্ষেত্ৰত ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ ঘটে।

১৯। সংস্কৃত আৰু পালি ভাষাৰ এটা প্ৰধান পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ: সংস্কৃতত দ্বিবচনৰ ব্যৱস্থা আছে, কিন্তু পালিত দ্বিবচনৰ স্বতন্ত্ৰ ব্যাকৰণগত ব্যৱস্থা নাই।

২০। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নৰ উদ্দেশ্য কি?

উত্তৰ: এই ভাষাসমূহৰ ধ্বনি, শব্দৰূপ, ধাতুৰূপ আৰু ঐতিহাসিক ভাষিক সম্পৰ্কৰ সাদৃশ্য-পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰাই ইয়াৰ উদ্দেশ্য।

খ) ১ নম্বৰৰ খালী ঠাই পূৰ কৰা – ২০টা

১। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষা _____ ভাষা-পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত।

উত্তৰ: ভাৰতীয়-আৰ্য।

২। সংস্কৃত ভাষাৰ প্ৰসিদ্ধ ব্যাকৰণবিদজনৰ নাম _____।

উত্তৰ: পাণিনি।

৩। পাণিনিৰ বিখ্যাত ব্যাকৰণখনৰ নাম _____।

উত্তৰ: অষ্টাধ্যায়ী।

৪। খেৰবাদী বৌদ্ধ ধৰ্মৰ বহু প্ৰাচীন গ্ৰন্থ _____ ভাষাত ৰচিত।

উত্তৰ: পালি।

৫। যি ধ্বনি উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত উল্লেখযোগ্য বাধা নাথাকে, তাক _____ বোলে।

উত্তৰ: স্বৰধ্বনি।

৬। যি ধ্বনি উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধা সৃষ্টি হয়, তাক _____ বোলে।

উত্তৰ: ব্যঞ্জনধ্বনি।

৭। সংস্কৃত ভাষাত একবচন, দ্বিবচন আৰু _____ আছে।

উত্তৰ: বহুবচন।

৮। পালি ভাষাত একবচন আৰু _____ আছে।

উত্তৰ: বহুবচন।

৯। লিংগ, বচন আৰু বিভক্তি অনুসৰি শব্দৰ পৰিৱৰ্তিত ৰূপক _____ বোলে।

উত্তৰ: শব্দৰূপ।

১০। ধাতুৰ পৰা গঠিত ক্ৰিয়াৰ বিভিন্ন ৰূপক _____ বোলে।

উত্তৰ: ধাতুৰূপ।

১১। পালি ভাষাৰ এখন প্ৰসিদ্ধ গ্ৰন্থ হৈছে _____।

উত্তৰ: ধম্মপদ।

১২। সংস্কৃতৰ বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছ পালি আৰু প্ৰাকৃতত _____ হয়।

উত্তৰ: সৰলীকৃত।

১৩। প্ৰাকৃত ভাষাসমূহ _____ ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ অন্তৰ্গত।

উত্তৰ: মধ্য।

১৪। শব্দৰ ৰূপগত পৰিৱৰ্তন অধ্যয়ন কৰা ভাষাবিজ্ঞানৰ শাখাটোক _____ বোলে।

উত্তৰ: ৰূপতত্ত্ব।

১৫। ধ্বনিৰ গঠন আৰু উচ্চাৰণৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰা শাস্ত্ৰটো হৈছে _____।

উত্তৰ: ধ্বনিবিজ্ঞান।

১৬। সংস্কৃত ভাষাৰ _____ বচনৰ ব্যৱস্থা আছে।

উত্তৰ: তিনিটা।

১৭। সংস্কৃতৰ তুলনাত পালি ভাষাত বহু ক্ষেত্ৰত ধ্বনিৰ _____ দেখা যায়।

উত্তৰ: সৰলীকৰণ।

১৮। প্ৰাকৃত ভাষাৰ এটা প্ৰসিদ্ধ ৰূপ হৈছে _____ প্ৰাকৃত।

উত্তৰ: শৌৰসেনী।

১৯। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ তুলনাই ভাষাৰ _____ বিকাশ বুজাত সহায় কৰে।

উত্তৰ: ঐতিহাসিক।

২০। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ অধ্যয়নত ধ্বনি, শব্দৰূপ আৰু _____ ৰ তুলনা কৰা হয়।

উত্তৰ: ধাতুৰূপ।

গ) ৫ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ১০টা

১। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ পৰিচয় দিয়া।

উত্তৰ:

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ইতিহাসৰ তিনিটা গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাষিক পৰম্পৰা। এই ভাষাসমূহৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে যদিও গঠন, ব্যৱহাৰ আৰু সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ ক্ষেত্ৰত কিছুমান পাৰ্থক্য দেখা যায়।

সংস্কৃত: সংস্কৃত ভাৰতীয় উপমহাদেশৰ প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা। বৈদিক আৰু ধ্ৰুপদী সংস্কৃত ইয়াৰ দুটা উল্লেখযোগ্য ৰূপ। পাণিনিৰ অষ্টাধ্যায়ী সংস্কৃত ব্যাকৰণৰ এক প্ৰসিদ্ধ গ্ৰন্থ।

পালি: পালি মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত। খেৰবাদী বৌদ্ধ ধৰ্মৰ ত্ৰিপিটক আৰু অন্যান্য ধৰ্মীয় সাহিত্যৰ সৈতে এই ভাষা বিশেষভাৱে জড়িত।

প্ৰাকৃত: প্ৰাকৃত হৈছে বিভিন্ন মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা আৰু ভাষিক ৰূপৰ সমষ্টিগত নাম। মহাৰাষ্ট্ৰী, শৌৰসেনী আৰু মাগধী প্ৰাকৃত ইয়াৰ উল্লেখযোগ্য ৰূপ।

এই তিনিওটা ভাষাৰ অধ্যয়নে ভাৰতীয় ভাষাৰ ঐতিহাসিক বিকাশ আৰু ধ্বনিগত তথা ৰূপগত পৰিৱৰ্তন বুজাত সহায় কৰে।

২। সংস্কৃত আৰু পালি ভাষাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ:

সংস্কৃত আৰু পালি ভাষাৰ মাজত কেইবাটাও উল্লেখযোগ্য পাৰ্থক্য আছে।

১. ঐতিহাসিক স্তৰ: সংস্কৃত প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত; পালি মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত।

২. ব্যাকৰণ: সংস্কৃতত তিনিটা বচন—একবচন, দ্বিবচন আৰু বহুবচন আছে। পালিত একবচন আৰু বহুবচন আছে।

৩. ধ্বনি: পালিত সংস্কৃতৰ বহু জটিল ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৃত হৈছে।

৪. সাহিত্য: সংস্কৃতত বৈদিক সাহিত্য, মহাকাব্য, দৰ্শন আৰু কাব্যৰ সমৃদ্ধ পৰম্পৰা আছে। পালি ভাষা বিশেষকৈ বৌদ্ধ ধৰ্মীয় সাহিত্যৰ বাবে পৰিচিত।

৫. শব্দৰূপ: সংস্কৃত আৰু পালিৰ বিভক্তি আৰু শব্দৰূপৰ মাজত সাদৃশ্য থকাৰ লগতে বহু ৰূপগত পাৰ্থক্যও আছে।

সেয়েহে দুয়োটা ভাষাৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ বিকাশৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

৩। প্ৰাকৃত ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহ মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত। এই ভাষাসমূহৰ কেইবাটাও প্ৰধান বৈশিষ্ট্য আছে।

১. ধ্বনিৰ সৰলীকৰণ: সংস্কৃতৰ তুলনাত বহু প্ৰাকৃত ভাষাত জটিল ধ্বনিৰ সৰলীকৰণ দেখা যায়।

২. ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ পৰিৱৰ্তন: বহু ক্ষেত্ৰত ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰল হয় অথবা দ্বিধ্ব ব্যঞ্জনৰ সৃষ্টি হয়।

৩. শব্দৰূপৰ পৰিৱৰ্তন: বিভক্তি আৰু শব্দৰ অন্ত্যধ্বনিৰ ৰূপত পৰিৱৰ্তন দেখা যায়।

৪. বচনৰ ব্যৱস্থা: প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত সাধাৰণতে একবচন আৰু বহুবচনৰ ব্যৱস্থা দেখা যায়।

৫. সাহিত্যিক বৈচিত্ৰ্য: বিভিন্ন প্ৰাকৃত ভাষাত নাটক, কাব্য, জৈন সাহিত্য আৰু অন্যান্য ৰচনা পোৱা যায়।

৬. ঐতিহাসিক গুৰুত্ব: প্ৰাকৃত ভাষাসমূহে ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ বিকাশৰ মধ্যৱৰ্তী স্তৰসমূহ বুজাত সহায় কৰে।

৪। স্বৰধ্বনি কাক বোলে? সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ স্বৰধ্বনিৰ তুলনা কৰা।

উত্তৰ:

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ স্বৰধ্বনিৰ মাজত সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য দুয়োটাই দেখা যায়।

সংস্কৃত: সংস্কৃতত অ, আ, ই, ঈ, উ, ঊ, ঋ, ঌ, ৱ, এ, ঐ, ও আৰু ঔ আদি স্বৰবৰ্ণৰ ব্যৱস্থা আছে। এইবোৰৰ ব্যৱহাৰ বৈদিক আৰু ধ্ৰুপদী সংস্কৃতত কিছু ক্ষেত্ৰত পৃথক।

পালি: পালি ভাষাত অ, আ, ই, ঈ, উ, ঊ, এ আৰু ও আদি স্বৰধ্বনি দেখা যায়। সংস্কৃতৰ ঋ-ধ্বনিৰ স্বতন্ত্ৰ স্বৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ পালিত নাই।

প্ৰাকৃত: প্ৰাকৃত ভাষাভেদে স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱস্থাত পাৰ্থক্য দেখা যায়। বহু ক্ষেত্ৰত সংস্কৃতৰ স্বৰৰ সৰলীকৰণ, পৰিৱৰ্তন অথবা একত্ৰীকৰণ ঘটে।

উপসংহাৰ: তিনিওটা ভাষাৰ স্বৰধ্বনিৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ধ্বনিগত বিকাশ বুজাত সহায় কৰে।

৫। ব্যঞ্জনধ্বনিৰ সংজ্ঞা দি সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ ব্যঞ্জনধ্বনিৰ তুলনা কৰা।

উত্তৰ:

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

সংস্কৃত: সংস্কৃতত স্পৰ্শধ্বনি, নাসিক্যধ্বনি, অন্তঃস্থ ধ্বনি আৰু উল্লধ্বনিৰ সুসংগঠিত ব্যৱস্থা আছে। ইয়াত বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছ দেখা যায়।

পালি: পালিত সংস্কৃতৰ বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৃত হৈছে। কিছুমান ক্ষেত্ৰত দুটা ব্যঞ্জনৰ ঠাইত এটা ব্যঞ্জন বা দ্বিধ্ব ব্যঞ্জন দেখা যায়।

প্ৰাকৃত: প্ৰাকৃত ভাষাভেদে ব্যঞ্জনধ্বনিৰ ব্যৱস্থাত পাৰ্থক্য আছে। বহু প্ৰাকৃত ভাষাত সংস্কৃতৰ জটিল ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ, ধ্বনিৰ লোপ অথবা ধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন দেখা যায়।

উপসংহাৰ: ব্যঞ্জনধ্বনিৰ তুলনাই সংস্কৃতৰ পৰা মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাসমূহত হোৱা ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন বুজাত সহায় কৰে।

৬। শব্দৰূপ বুলিলে কি বুজা? সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ শব্দৰূপৰ তুলনা কৰা।

উত্তৰ:

লিংগ, বচন, কাৰক আৰু বিভক্তি অনুসৰি বিশেষ্য, সৰ্বনাম আৰু বিশেষণ আদিৰ যি ৰূপগত পৰিৱৰ্তন ঘটে, তাক শব্দৰূপ বোলে।

সংস্কৃত: সংস্কৃতত শব্দৰূপৰ ব্যৱস্থা অতি সুসংগঠিত। ইয়াত আঠটা বিভক্তি আৰু তিনিটা বচন—একবচন, দ্বিবচন আৰু বহুবচন আছে।

পালি: পালিত সংস্কৃতৰ শব্দৰূপৰ সৈতে বহু সাদৃশ্য আছে। কিন্তু ধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন আৰু ৰূপগত সৰলীকৰণৰ ফলত কিছুমান বিভক্তিৰ ৰূপ সলনি হৈছে। পালিত দ্বিবচনৰ স্বতন্ত্ৰ ব্যৱস্থা নাই।

প্ৰাকৃত: প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত শব্দৰূপৰ অধিক সৰলীকৰণ দেখা যায়। বিভিন্ন প্ৰাকৃতত বিভক্তিৰ অন্ত্যৰূপৰ পৰিৱৰ্তন আৰু কিছুমান বিভক্তিৰ মাজত ৰূপগত মিলন ঘটিছে।

উপসংহাৰ: শব্দৰূপৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক বিকাশ আৰু পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

৭। ধাতুৰূপ কাক বোলে? সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ ধাতুৰূপৰ বৈশিষ্ট্য লিখা।

উত্তৰ:

ধাতুৰ পৰা কাল, পুৰুষ, বচন, বাচ্য আৰু ক্ৰিয়াকৰ্ত অনুসৰি গঠিত বিভিন্ন ক্ৰিয়াৰূপক ধাতুৰূপ বোলে।

সংস্কৃত: সংস্কৃতত ধাতুৰূপৰ বিস্তৃত ব্যৱস্থা আছে। ধাতুৰ পৰা বিভিন্ন কাল, অৰ্থ আৰু পুৰুষ-বচন অনুসৰি ক্ৰিয়াৰূপ গঠন কৰা হয়।

পালি: পালিত সংস্কৃতৰ ক্ৰিয়াৰূপৰ সৈতে ঐতিহাসিক সাদৃশ্য আছে। কিন্তু বহু ক্ষেত্ৰত ক্ৰিয়াৰূপৰ সৰলীকৰণ আৰু ৰূপগত পৰিৱৰ্তন দেখা যায়।

প্ৰাকৃত: প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত ক্ৰিয়াৰূপৰ গঠন ভাষাভেদে পৃথক। বহু ক্ষেত্ৰত সংস্কৃতৰ তুলনাত ক্ৰিয়াৰূপৰ ব্যৱস্থা সৰল হৈছে।

উপসংহাৰ: ধাতুৰূপৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাসমূহৰ ক্ৰিয়াপদৰ ঐতিহাসিক বিকাশ বুজাত সহায় কৰে।

৮। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ মাজত থকা সাদৃশ্যসমূহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ মাজত বহু ঐতিহাসিক আৰু গাঠনিক সাদৃশ্য দেখা যায়।

১. ভাষিক পৰম্পৰা: তিনিওটা ভাষা ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা-পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত।

২. শব্দভাণ্ডাৰ: বহু শব্দৰ মূল আৰু গঠনৰ মাজত ঐতিহাসিক সাদৃশ্য আছে।

৩. ব্যাকৰণ: লিংগ, বচন, কাৰক আৰু ক্ৰিয়াৰ পুৰুষ-বচনৰ দৰে ব্যাকৰণগত ধাৰণা তিনিওটা ভাষাত দেখা যায়।

৪. ধ্বনিৰ সম্পৰ্ক: বহু ধ্বনিৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে।

৫. সাহিত্যিক ঐতিহ্য: তিনিওটা ভাষাতে ধৰ্ম, দৰ্শন, কাব্য অথবা আখ্যানমূলক সাহিত্যৰ পৰম্পৰা আছে।

৬. ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক: ভাষাসমূহৰ তুলনাৰ জৰিয়তে ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ঐতিহাসিক পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি।

৯। সংস্কৃতৰ পৰা পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাত হোৱা ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

সংস্কৃতৰ সৈতে পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে। এই ভাষাসমূহৰ তুলনাত বহু ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন লক্ষ্য কৰা যায়।

১। ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ: সংস্কৃতৰ জটিল ব্যঞ্জনগুচ্ছ পালি আৰু প্ৰাকৃতত বহু ক্ষেত্ৰত সৰল হৈছে।

উদাহৰণ:

সংস্কৃত ধৰ্ম → পালি ধম্ম।

সংস্কৃত কৰ্ম → পালি কম্ম।

২। ঋ-ধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন: সংস্কৃতৰ ঋ-যুক্ত শব্দৰ ৰূপ পালি আৰু প্ৰাকৃতত বিভিন্ন ধৰণে পৰিৱৰ্তিত হৈছে।

৩। ব্যঞ্জনৰ দ্বিঃ: কিছুমান ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৰণৰ সময়ত দ্বিঃ ব্যঞ্জনৰ সৃষ্টি হৈছে।

উদাহৰণ:

সংস্কৃত সপ্ত → পালি সত্ত।

৪। শব্দৰ অন্ত্যধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন: শব্দৰ শেষত থকা কিছুমান ব্যঞ্জনৰ ৰূপ বা উচ্চাৰণ মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাসমূহত সলনি হৈছে।

৫। ভাষাভেদে পাৰ্থক্য: সকলো প্ৰাকৃত ভাষাত একে পৰিৱৰ্তন হোৱা নাই।
অঞ্চল আৰু ভাষিক পৰম্পৰাভেদে ধ্বনিৰ ৰূপ পৃথক হ'ব পাৰে।

উপসংহাৰ: এই ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনসমূহৰ অধ্যয়নে ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ
ঐতিহাসিক বিকাশ বুজাত সহায় কৰে।

১০। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব
আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন ঐতিহাসিক
ভাষাবিজ্ঞানৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়।

ইয়াৰ গুৰুত্বসমূহ হ'ল—

১। ভাষাৰ ইতিহাস নিৰ্ণয়: ভাষাসমূহৰ মাজত থকা ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক
বুজাত সহায় কৰে।

২। ধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন অধ্যয়ন: স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ ৰূপান্তৰ বিশ্লেষণ
কৰিব পাৰি।

৩। শব্দৰূপৰ তুলনা: বিভক্তি, লিংগ, বচন আৰু কাৰকৰ পৰিৱৰ্তন বুজিব
পাৰি।

৪। ধাতুৰূপৰ অধ্যয়ন: ক্ৰিয়াৰ গঠন আৰু কাল, পুৰুষ তথা বচনৰ ৰূপগত
পৰিৱৰ্তন বিশ্লেষণ কৰিব পাৰি।

৫। ভাষাৰ বিকাশ: প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰা মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য
ভাষাসমূহলৈ হোৱা বিকাশৰ বিভিন্ন দিশ বুজিব পাৰি।

৬। সাহিত্যৰ অধ্যয়ন: সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত সাহিত্যৰ ভাষিক বৈশিষ্ট্য
চিনাক্ত কৰিব পাৰি।

৭। আধুনিক ভাষাৰ অধ্যয়ন: ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাসমূহৰ ঐতিহাসিক পটভূমি
বুজাত সহায় কৰে।

উপসংহাৰ: সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নে ভাষাৰ ধ্বনি, ৰূপ, শব্দভাণ্ডাৰ আৰু ঐতিহাসিক বিকাশৰ বিষয়ে বৈজ্ঞানিক জ্ঞান প্ৰদান কৰে।

ঘ) ১০ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ৫টা

১। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আৰু প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাৰতীয় ভাষাৰ ইতিহাসত সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে। এই ভাষাসমূহ ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা-পৰম্পৰাৰ সৈতে জড়িত। ভাষাসমূহৰ ধ্বনি, শব্দৰূপ, ধাতুৰূপ আৰু সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ মাজত সাদৃশ্য থকাৰ লগতে উল্লেখযোগ্য পাৰ্থক্যও দেখা যায়।

১। সংস্কৃত ভাষাৰ পৰিচয়

সংস্কৃত হৈছে প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ৰূপ। ইয়াৰ বৈদিক আৰু ধ্ৰুপদী পৰম্পৰা আছে।

সংস্কৃতৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

সুসংগঠিত ব্যাকৰণিক ব্যৱস্থা।

তিনিটা বচন—একবচন, দ্বিবচন আৰু বহুবচন।

বিভক্তি আৰু ধাতুৰূপৰ বিস্তৃত ব্যৱস্থা।

বৈদিক সাহিত্য, মহাকাব্য, দৰ্শন আৰু কাব্যৰ সমৃদ্ধ পৰম্পৰা।

পাণিনিৰ অষ্টাধ্যায়ীৰ দৰে প্ৰসিদ্ধ ব্যাকৰণ গ্ৰন্থ।

২। পালি ভাষাৰ পৰিচয়

পালি মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ পৰম্পৰাৰ অন্তৰ্গত। খেৰবাদী বৌদ্ধ ধৰ্মৰ বহু প্ৰাচীন গ্ৰন্থ পালি ভাষাত সংৰক্ষিত।

পালি ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

সংস্কৃতৰ সৈতে ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক।

বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ।

দ্বিবচনৰ স্বতন্ত্ৰ ব্যৱস্থাৰ অনুপস্থিতি।

তুলনামূলকভাৱে সৰলীকৃত কিছুমান ৰূপগত বৈশিষ্ট্য।

বৌদ্ধ ধৰ্মীয় সাহিত্যৰ সৈতে গভীৰ সম্পৰ্ক।

৩। প্ৰাকৃত ভাষাৰ পৰিচয়

প্ৰাকৃত হৈছে বিভিন্ন মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষা আৰু ভাষাৰূপৰ সমষ্টিগত নাম। প্ৰাকৃত ভাষাৰ বিভিন্ন ৰূপ বিভিন্ন অঞ্চল আৰু সাহিত্যিক পৰম্পৰাত ব্যৱহৃত হৈছিল।

প্ৰধান ৰূপসমূহৰ ভিতৰত মহাৰাষ্ট্ৰী, শৌৰসেনী আৰু মাগধী প্ৰাকৃত উল্লেখযোগ্য।

প্ৰাকৃত ভাষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

সংস্কৃতৰ বহু ধ্বনিৰ সৰলীকৰণ।

ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ পৰিৱৰ্তন।

বিভক্তি আৰু শব্দৰূপৰ ৰূপান্তৰ।

অঞ্চল আৰু ভাষাভেদে বৈচিত্ৰ্য।

নাটক, কাব্য আৰু জৈন সাহিত্যত ব্যৱহাৰ।

৪। ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে। অৱশ্যে পালি আৰু সকলো প্ৰাকৃত ভাষাক কেৱল সংস্কৃতৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ উৎপন্ন হোৱা ভাষা বুলি কোৱাটো শুদ্ধ নহয়। এইবোৰৰ বিকাশ প্ৰাচীন ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ বিভিন্ন কথিত আৰু লিখিত পৰম্পৰাৰ মাজেৰে ঘটিছিল।

৫। ধ্বনিগত সম্পৰ্ক

সংস্কৃতৰ তুলনাত পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ বহু ৰূপত ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৃত হৈছে।

উদাহৰণ:

সংস্কৃত- পালি- অসমীয়াত অৰ্থ

ধৰ্ম (dharma)- ধম্ম (dhamma)- ধৰ্ম

কৰ্ম (karma)- কাম্ম (kamma)- কৰ্ম

সপ্ত (sapta)- সত্ত (satta)- সাত

এই উদাহৰণসমূহে ধ্বনিগত সৰলীকৰণৰ কিছুমান নিদৰ্শন দাঙি ধৰে।

৬। ব্যাকৰণগত সম্পৰ্ক

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতত লিংগ, বচন, কাৰক আৰু ক্ৰিয়াৰ পুৰুষ-বচনৰ দৰে ব্যাকৰণগত শ্ৰেণী দেখা যায়। কিন্তু সেইবোৰৰ ৰূপ আৰু ব্যৱহাৰ সকলো ভাষাতে একে নহয়।

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ অধ্যয়নে ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ইতিহাস, ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তন, ব্যাকৰণগত বিকাশ আৰু সাহিত্যিক পৰম্পৰাৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰদান কৰে। এই ভাষাসমূহৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন ঐতিহাসিক ভাষাবিজ্ঞানৰ বাবে বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

২। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ তুলনামূলক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ধ্বনি ভাষাৰ মৌলিক উপাদান। ভাষাৰ শব্দ গঠন আৰু অৰ্থ প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিয়ে গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ ধ্বনি ব্যৱস্থাৰ মাজত ঐতিহাসিক সাদৃশ্য আৰু পৰিৱৰ্তন দুয়োটাই দেখা যায়।

১। স্বৰধ্বনিৰ সংজ্ঞা

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

২। সংস্কৃতৰ স্বৰধ্বনি

সংস্কৃতৰ স্বৰবৰ্ণৰ ভিতৰত অ, আ, ই, ঈ, উ, ঊ, ঋ, ঌ, ৱ, এ, ঐ, ও আৰু ঔ উল্লেখযোগ্য। বৈদিক আৰু ধ্ৰুপদী সংস্কৃতৰ স্বৰ ব্যৱস্থাত কিছুমান পাৰ্থক্য আছে।

সংস্কৃতত স্বৰৰ দৈৰ্ঘ্যৰ পাৰ্থক্যও গুৰুত্বপূৰ্ণ। যেনে—অ আৰু আ, ই আৰু ঈ, উ আৰু ঊ।

৩। পালিৰ স্বৰধ্বনি

পালি ভাষাত অ, আ, ই, ঈ, উ, ঊ, এ আৰু ও আদি স্বৰধ্বনি দেখা যায়। সংস্কৃতৰ ঋ-যুক্ত শব্দসমূহ পালিত বিভিন্ন ৰূপত পৰিৱৰ্তিত হৈছে।

উদাহৰণস্বৰূপে, সংস্কৃত কৃতৰ সৈতে সম্পৰ্কিত পালি ৰূপ কত।

৪। প্ৰাকৃতৰ স্বৰধ্বনি

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহৰ স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱস্থা ভাষাভেদে পৃথক। বহু ক্ষেত্ৰত সংস্কৃতৰ স্বৰৰ সৰলীকৰণ, পৰিৱৰ্তন অথবা কিছুমান স্বৰৰ মাজত মিলন দেখা যায়।

৫। ব্যঞ্জনধ্বনিৰ সংজ্ঞা

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

৬। সংস্কৃতৰ ব্যঞ্জনধ্বনি

সংস্কৃতত স্পৰ্শধ্বনি, নাসিক্যধ্বনি, অন্তঃস্থ ধ্বনি আৰু উল্লধ্বনিৰ সুসংগঠিত ব্যৱস্থা আছে। ইয়াত বহু জটিল ব্যঞ্জনগুচ্ছ দেখা যায়।

উদাহৰণ: ধৰ্ম, কৰ্ম, সপ্ত।

৭। পালিৰ ব্যঞ্জনধ্বনি

পালিত সংস্কৃতৰ বহু ব্যঞ্জনগুচ্ছ সৰলীকৃত হৈছে।

উদাহৰণ:

সংস্কৃত ধৰ্ম → পালি ধম্ম।

সংস্কৃত কৰ্ম → পালি কস্ম।

সংস্কৃত সপ্ত → পালি সত্ত।

এই উদাহৰণসমূহত ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ আৰু কিছুমান ক্ষেত্ৰত দ্বিধ্ব ব্যঞ্জনৰ সৃষ্টি দেখা যায়।

৮। প্ৰাকৃতৰ ব্যঞ্জনধ্বনি

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত ব্যঞ্জনধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন ভাষাভেদে পৃথক। বহু ক্ষেত্ৰত—
ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ ঘটে।

কিছুমান ব্যঞ্জনৰ লোপ হয়।

কিছুমান ব্যঞ্জনৰ দ্বিধ্ব ঘটে।

উচ্চাৰণৰ সহজতাৰ বাবে ধ্বনিৰ ৰূপ সলনি হয়।

৯। তুলনামূলক বৈশিষ্ট্য

দিশ-	সংস্কৃত-	পালি-	প্ৰাকৃত
------	----------	-------	---------

ঐতিহাসিক স্তৰ- প্ৰাচীন ভাৰতীয় আৰ্য- মধ্য ভাৰতীয় আৰ্য- মধ্য ভাৰতীয় আৰ্য
স্বৰধ্বনি-তুলনামূলকভাৱে বিস্তৃত স্বৰ ব্যৱস্থা-বহু ক্ষেত্ৰত সৰলীকৃত-ভাষাভেদে বিভিন্ন
ব্যঞ্জনগুচ্ছ- বহু জটিল গুচ্ছ আছে-বহু গুচ্ছ সৰলীকৃত-বহু গুচ্ছ সৰলীকৃত
ধ্বনিৰ ৰূপ-ব্যাকৰণগতভাৱে সুসংগঠিত-সৰলীকৰণৰ বহু নিদৰ্শন- ভাষাভেদে পৃথক
অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব-প্ৰাচীন ভাষিক গঠন বুজায়- মধ্য ভাৰতীয় আৰ্য বৈশিষ্ট্য বুজায়-
আঞ্চলিক ভাষিক বিকাশ বুজায়

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ তুলনাই ভাৰতীয়-
আৰ্য ভাষাসমূহৰ ধ্বনিগত ইতিহাস বুজাত সহায় কৰে। বিশেষকৈ ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ

সৰলীকৰণ আৰু স্বৰধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তনে ভাষাসমূহৰ ঐতিহাসিক সম্পৰ্কৰ
গুৰুত্বপূৰ্ণ নিদৰ্শন দাঙি ধৰে।

৩। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ শব্দৰূপৰ তুলনামূলক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

শব্দৰূপ ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক গঠনৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ। লিংগ, বচন, কাৰক
আৰু বিভক্তি অনুসৰি বিশেষ্য, সৰ্বনাম আৰু বিশেষণৰ ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন ঘটে।
সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাত শব্দৰূপৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক থকাৰ
লগতে কিছুমান গুৰুত্বপূৰ্ণ পাৰ্থক্যও আছে।

১। সংস্কৃত ভাষাৰ শব্দৰূপ

সংস্কৃত ভাষাত শব্দৰূপৰ ব্যৱস্থা সুসংগঠিত। ইয়াত আঠটা বিভক্তি আৰু
তিনিটা বচন আছে।

বিভক্তিসমূহ হ'ল—

১. প্ৰথম

২. দ্বিতীয়া

৩. তৃতীয়া

৪. চতুৰ্থী

৫. পঞ্চমী

৬. ষষ্ঠী

৭. সপ্তমী

৮. সন্ধ্যোধন

সংস্কৃতত একবচন, দ্বিবচন আৰু বহুবচনৰ ব্যৱস্থা আছে।

উদাহৰণস্বৰূপে, ৰাম শব্দৰ প্ৰথম বিভক্তিৰ ৰূপসমূহ হ'ল—

একবচন: ৰামঃ (rāmah)

দ্বিবচন: ৰামৌ (rāmau)

বহুবচন: ৰামাঃ (rāmāḥ)

২। পালি ভাষাৰ শব্দৰূপ

পালি ভাষাত সংস্কৃতৰ শব্দৰূপৰ সৈতে বহু সাদৃশ্য আছে। কিন্তু ধ্বনি আৰু
ৰূপগত পৰিৱৰ্তনৰ ফলত শব্দৰ বিভক্তিগত ৰূপৰ কিছুমান পাৰ্থক্য দেখা
যায়।

পালিত একবচন আৰু বহুবচনৰ ব্যৱস্থা আছে; দ্বিবচনৰ স্বতন্ত্ৰ ব্যৱস্থা নাই।

উদাহৰণস্বৰূপে, পালি বুদ্ধ শব্দৰ প্ৰথমা বিভক্তিৰ ৰূপ—

একবচন: বুদ্ধো (buddho)

বহুবচন: বুদ্ধা (buddhā)

৩। প্ৰাকৃত ভাষাৰ শব্দৰূপ

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত শব্দৰূপৰ ব্যৱস্থা ভাষাভেদে পৃথক। সংস্কৃতৰ তুলনাত বহু
ক্ষেত্ৰত বিভক্তিৰ ৰূপ সৰলীকৃত হৈছে।

প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

শব্দৰ অন্ত্যৰূপৰ পৰিৱৰ্তন।

বিভক্তিৰ ৰূপৰ মাজত সাদৃশ্য বৃদ্ধি।

কিছুমান বিভক্তিৰ পাৰ্থক্য হ্ৰাস।

শব্দৰূপৰ সৰলীকৰণ।

৪। শব্দৰূপৰ তুলনা

বৈশিষ্ট্য- সংস্কৃত - পালি - প্ৰাকৃত

বচন-একবচন, দ্বিবচন, বহুবচন-একবচন, বহুবচন-সাধাৰণতে একবচন, বহুবচন

বিভক্তি-আঠটা-বিভক্তিগত পাৰ্থক্য আছে-ভাষাভেদে ৰূপৰ পাৰ্থক্য

ৰূপৰ জটিলতা-তুলনামূলকভাৱে বিস্তৃত-বহুক্ষেত্ৰত সৰলীকৃত- বহুক্ষেত্ৰত সৰলীকৃত

শব্দৰ অন্ত্যৰূপ-নিৰ্দিষ্ট ব্যাকৰণগত নিয়ম-পৰিৱৰ্তিত ৰূপ- ভাষাভেদে বিভিন্ন ৰূপ

ঐতিহাসিক ঔৰুহ-প্ৰাচীন ৰূপতাত্ত্বিক গঠন-মধ্যৱৰ্তী ৰূপান্তৰৰ নিদৰ্শন

মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ৰূপগত বৈচিত্ৰ্য

৫। শব্দৰূপ অধ্যয়নৰ ঔৰুহ

শব্দৰূপৰ তুলনাই—

ভাষাৰ ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক নিৰ্ণয় কৰাত সহায় কৰে।

বিভক্তিৰ বিকাশ বুজায়।

শব্দৰ ৰূপগত সৰলীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া দেখুৱায়।

ভাষাৰ ব্যাকৰণিক গঠনৰ পৰিৱৰ্তন বুজাত সহায় কৰে।

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ শব্দৰূপৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ৰূপতাত্ত্বিক বিকাশৰ বিষয়ে জ্ঞান প্ৰদান কৰে। সংস্কৃতৰ তুলনাত পালি আৰু বহু প্ৰাকৃত ভাষাত শব্দৰূপৰ সৰলীকৰণ দেখা যায়।

৪। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ ধাতুৰূপৰ তুলনামূলক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ধাতুৰূপ ভাষাৰ ব্যাকৰণৰ এক ঔৰুহপূৰ্ণ অংশ। ধাতুৰ পৰা বিভিন্ন কাল, পুৰুষ, বচন আৰু অৰ্থ অনুসৰি ক্ৰিয়াপদ গঠিত হয়। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ ধাতুৰূপৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে যদিও গঠন আৰু ব্যৱহাৰত পাৰ্থক্য দেখা যায়।

১। সংস্কৃত ভাষাৰ ধাতুৰূপ

সংস্কৃতত ধাতুৰূপৰ ব্যৱস্থা অতি বিস্তৃত। ধাতুৰ পৰা বিভিন্ন কাল, অৰ্থ, পুৰুষ আৰু বচন অনুসৰি ক্ৰিয়াপদ গঠন কৰা হয়।

উদাহৰণস্বৰূপে, √ভূ (হোৱা) ধাতুৰ লট লকাৰৰ ৰূপ—

প্ৰথম পুৰুষ একবচন: ভৱতি (bhavati)

প্ৰথম পুৰুষ দ্বিৰচন: ভৱত: (bhavataḥ)

প্ৰথম পুৰুষ বহুবচন: ভৱন্তি (bhavanti)

ইয়াত উল্লেখ কৰা পুৰুষৰ নামকৰণ সংস্কৃত ব্যাকৰণৰ পৰম্পৰা অনুসৰি কৰা হৈছে।

২। পালি ভাষাৰ ধাতুৰূপ

পালি ভাষাত সংস্কৃতৰ ধাতুৰূপৰ সৈতে ঐতিহাসিক সাদৃশ্য আছে। কিন্তু কিছুমান ৰূপগত আৰু ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনৰ ফলত ক্ৰিয়াৰ ৰূপ পৃথক হৈছে।

উদাহৰণস্বৰূপে, √ভূ ধাতুৰ সৈতে সম্পৰ্কিত পালি ৰূপ—

প্ৰথম পুৰুষ একবচন: ভৱতি (bhavati)

প্ৰথম পুৰুষ বহুবচন: ভৱন্তি (bhavanti)

ক্ৰিয়াৰূপৰ মাজত সাদৃশ্য থাকিলেও সকলো ধাতুৰ ক্ষেত্ৰত একে ৰূপ দেখা নাযায়।

৩। প্ৰাকৃত ভাষাৰ ধাতুৰূপ

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত ধাতুৰূপৰ গঠন ভাষাভেদে পৃথক। সংস্কৃতৰ তুলনাত বহু ক্ষেত্ৰত ক্ৰিয়াৰূপৰ সৰলীকৰণ দেখা যায়।

প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

ক্ৰিয়াৰ অন্ত্যৰূপৰ পৰিৱৰ্তন।

কিছুমান বিভক্তিগত বা পুৰুষ-বচনগত ৰূপৰ সৰলীকৰণ।

ধ্বনিগত পৰিৱৰ্তনৰ ফলত ক্ৰিয়াৰ ৰূপান্তৰ।

বিভিন্ন প্ৰাকৃতত পৃথক ক্ৰিয়াৰূপৰ ব্যৱস্থা।

৪। ধাতুৰূপ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব

ধাতুৰূপৰ তুলনাই ভাষাৰ ক্ৰিয়াগত গঠন, কাল, পুৰুষ আৰু বচনৰ বিকাশ বুজাত সহায় কৰে। ইয়াৰ জৰিয়তে ভাষাৰ ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আৰু ৰূপগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়েও জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি।

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃতৰ ধাতুৰূপৰ তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ক্ৰিয়াগত বিকাশ বুজাত সহায় কৰে। এই অধ্যয়নৰ জৰিয়তে প্ৰাচীন আৰু মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ মাজত থকা সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি।

৫। সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ স্বৰধ্বনি, ব্যঞ্জনধ্বনি, শব্দৰূপ আৰু ধাতুৰূপৰ সামগ্ৰিক তুলনামূলক আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ইতিহাসৰ তিনিটা গুৰুত্বপূৰ্ণ ভাষিক পৰম্পৰা। এই ভাষাসমূহৰ ধ্বনি আৰু ৰূপগত গঠনৰ মাজত ঐতিহাসিক সম্পৰ্ক আছে। এই সম্পৰ্ক বুজিবলৈ স্বৰধ্বনি, ব্যঞ্জনধ্বনি, শব্দৰূপ আৰু ধাতুৰূপৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন বিশেষভাৱে প্ৰয়োজনীয়।

১। স্বৰধ্বনিৰ তুলনা

সংস্কৃতত স্বৰধ্বনিৰ এক বিস্তৃত ব্যৱস্থা আছে। ইয়াত হ্ৰস্ব আৰু দীৰ্ঘ স্বৰৰ পাৰ্থক্য গুৰুত্বপূৰ্ণ।

পালিত স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱস্থা তুলনামূলকভাৱে সৰল। সংস্কৃতৰ ঋ-ধ্বনিৰ স্বতন্ত্ৰ স্বৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ পালিত নাই।

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱস্থা ভাষাভেদে পৃথক। বহু ক্ষেত্ৰত সংস্কৃতৰ স্বৰৰ ৰূপান্তৰ আৰু সৰলীকৰণ দেখা যায়।

২। ব্যঞ্জনধ্বনিৰ তুলনা

সংস্কৃতত বহু জটিল ব্যঞ্জনগুচ্ছ দেখা যায়। পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত এই গুচ্ছসমূহৰ সৰলীকৰণৰ বিভিন্ন নিদৰ্শন পোৱা যায়।

উদাহৰণ:

সংস্কৃত ধৰ্ম → পালি ধম্ম।

সংস্কৃত কৰ্ম → পালি কম্ম।

সংস্কৃত সপ্ত → পালি সত্ত।

এই উদাহৰণসমূহে ব্যঞ্জনগুচ্ছৰ সৰলীকৰণ আৰু দ্বিধ্ব ব্যঞ্জনৰ সৃষ্টি দেখুৱায়।

৩। শব্দৰূপৰ তুলনা

সংস্কৃতত আঠটা বিভক্তি আৰু তিনিটা বচন আছে।

পালিত একবচন আৰু বহুবচনৰ ব্যৱস্থা আছে। সংস্কৃতৰ তুলনাত বহু ক্ষেত্ৰত বিভক্তিৰ ৰূপ সৰলীকৃত হৈছে।

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহতো শব্দৰূপৰ পৰিৱৰ্তন দেখা যায়। কিন্তু সকলো প্ৰাকৃত ভাষাৰ শব্দৰূপ একে নহয়।

৪। ধাতুৰূপৰ তুলনা

সংস্কৃতত ধাতুৰ পৰা কাল, পুৰুষ, বচন আৰু অৰ্থ অনুসৰি বিভিন্ন ক্ৰিয়াৰূপ গঠন কৰা হয়।

পালিত এই ক্ৰিয়াৰূপৰ বহু ঐতিহাসিক বৈশিষ্ট্য সংৰক্ষিত থাকিলেও কিছুমান ৰূপৰ সৰলীকৰণ দেখা যায়।

প্ৰাকৃত ভাষাসমূহত ক্ৰিয়াৰূপৰ গঠন ভাষাভেদে পৃথক আৰু বহু ক্ষেত্ৰত সংস্কৃতৰ তুলনাত সৰল।

৫। তুলনামূলক অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব

এই অধ্যয়নৰ প্ৰধান গুৰুত্বসমূহ হ'ল—

১. ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ঐতিহাসিক বিকাশ বুজা।

২. স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ পৰিৱৰ্তন চিনাক্ত কৰা।

৩. শব্দৰূপ আৰু ধাতুৰূপৰ সাদৃশ্য-পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

৪. ভাষাৰ ৰূপগত সৰলীকৰণৰ প্ৰক্ৰিয়া বুজা।

৫. প্ৰাচীন আৰু মধ্য ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ সম্পৰ্ক নিৰ্ণয় কৰা।

সংস্কৃত, পালি আৰু প্ৰাকৃত ভাষাৰ সামগ্ৰিক তুলনাই ভাৰতীয়-আৰ্য ভাষাৰ ঐতিহাসিক বিকাশৰ এক স্পষ্ট ছবি দাঙি ধৰে। স্বৰধ্বনি, ব্যঞ্জনধ্বনি, শব্দৰূপ আৰু ধাতুৰূপৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে ভাষাৰ গঠন আৰু পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰক্ৰিয়া বৈজ্ঞানিকভাৱে বুজিব পাৰি।

চতুৰ্থ গোটঃ অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্ব আৰু ৰূপতত্ত্ব

ক) ১ নম্বৰৰ চমু প্ৰশ্নোত্তৰ – ২০টা।

খ) ১ নম্বৰৰ থালী ঠাই পূৰ কৰা – ২০টা।

গ) ৫ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ১০টা।

ঘ) ১০ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ৫টা।

ক) ১ নম্বৰৰ চমু প্ৰশ্নোত্তৰ – ২০টা

১। ধ্বনিতত্ত্ব কাক বোলে?

উত্তৰ: ভাষাৰ ধ্বনিৰ উৎপত্তি, উচ্চাৰণ, বৈশিষ্ট্য আৰু ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক ধ্বনিতত্ত্ব বোলে।

২। ধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: মানুহে বাক্যবন্ধৰ সহায়ত উচ্চাৰণ কৰা আৰু ভাষাত অৰ্থপাৰ্থক্য বা অৰ্থপ্ৰকাশত ভূমিকা পালন কৰা শব্দগত এককক ধ্বনি বোলে।

৩। বিভাজ্য ধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: বাক্যপ্ৰবাহত পৃথক পৃথক ধ্বনি হিচাপে চিনাক্ত কৰিব পৰা ধ্বনিক বিভাজ্য ধ্বনি বোলে।

৪। বিভাজ্য ধ্বনিৰ প্ৰধান ভাগ দুটা কি কি?

উত্তৰ: স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি।

৫। স্বৰধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত মুখগহ্বৰত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

৬। ব্যঞ্জনধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

৭। অসমীয়া ভাষাৰ তিনিটা স্বৰধ্বনিৰ উদাহৰণ দিয়া।

উত্তৰ: /অ/, /আ/ আৰু /ই/।

৮। অসমীয়া ভাষাৰ তিনিটা ব্যঞ্জনধ্বনিৰ উদাহৰণ দিয়া।

উত্তৰ: /ক/, /ত/ আৰু /ম/।

৯। অবিভাজ্য ধ্বনি কাক বোলে?

উত্তৰ: বাক্যপ্ৰবাহৰ লগত জড়িত কিন্তু পৃথক থওধ্বনিৰ দৰে বিভাজন কৰিব নোৱাৰা শ্বাসাঘাত আৰু সুৰলহৰৰ দৰে বৈশিষ্ট্যক অবিভাজ্য ধ্বনি বোলে।

১০। শ্বাসাঘাত কাক বোলে?

উত্তৰ: কোনো শব্দ বা বাক্যৰ নিৰ্দিষ্ট অংশ উচ্চাৰণ কৰোঁতে অধিক বল প্ৰয়োগ কৰা বা সেই অংশক বিশেষ গুৰুত্ব দিয়াকে শ্বাসাঘাত বোলে।

১১। সুৰলহৰ কাক বোলে?

উত্তৰ: বাক্য উচ্চাৰণৰ সময়ত কণ্ঠস্বৰৰ উত্থান-পতন বা সুৰৰ পৰিৱৰ্তনক সুৰলহৰ বোলে।

১২। ৰূপতত্ত্ব কাক বোলে?

উত্তৰ: ভাষাৰ শব্দৰ গঠন, ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন আৰু ৰূপিমৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক ৰূপতত্ত্ব বোলে।

১৩। ৰূপিম কাক বোলে?

উত্তৰ: ভাষাৰ অৰ্থবাহী ক্ষুদ্ৰতম ৰূপগত এককক ৰূপিম বোলে।

১৪। প্রকৃতি কাক বোলে?

উত্তৰ: শব্দ গঠনৰ মূল উপাদান বা যাৰ লগত প্ৰত্যয় আদি যোগ হৈ নতুন ৰূপ গঠন হয়, তাক প্ৰকৃতি বোলে।

১৫। প্ৰত্যয় কাক বোলে?

উত্তৰ: শব্দ বা ধাতুৰ পিছত যোগ হৈ নতুন শব্দ বা ৰূপ গঠন কৰা ৰূপমক প্ৰত্যয় বোলে।

১৬। বচন কাক বোলে?

উত্তৰ: বিশেষ্য বা সৰ্বনামে এজন বা এটাক বুজাইছে নে একাধিকক বুজাইছে, তাক প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক শ্ৰেণীক বচন বোলে।

১৭। অসমীয়া ভাষাত বচন কেই প্ৰকাৰৰ?

উত্তৰ: অসমীয়া ভাষাত বচন দুটা—একবচন আৰু বহুবচন।

১৮। লিংগ কাক বোলে?

উত্তৰ: বিশেষ্য বা সৰ্বনামে পুৰুষ, স্ত্ৰী বা অন্য কোনো লিংগগত শ্ৰেণী প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক বৈশিষ্ট্যক লিংগ বোলে।

১৯। কাৰক কাক বোলে?

উত্তৰ: বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ লগত ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্ক আৰু বাক্যৰ আন পদৰ সৈতে তাৰ ভূমিকা প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক সম্পৰ্কক কাৰক বোলে।

২০। কাৰকবাচক বিভক্তিৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

উত্তৰ: ‘ৰামে ৰাৱণক মাৰিলে’ বাক্যটোত ‘ৰামে’ শব্দৰ ‘এ’ কৰ্তৃকাৰকবাচক চিহ্নৰ উদাহৰণ।

খ) ১ নম্বৰৰ খালী ঠাই পূৰ কৰা – ২০টা

১। ভাষাৰ ধ্বনিৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক _____ বোলে।

উত্তৰ: ধ্বনিতত্ত্ব।

২। বিভাজ্য ধ্বনিৰ প্ৰধান ভাগ দুটা হ'ল _____ আৰু _____।

উত্তৰ: স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি।

৩। যি ধ্বনি উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত উল্লেখযোগ্য বাধা নাথাকে, তাক _____ বোলে।

উত্তৰ: স্বৰধ্বনি।

৪। যি ধ্বনি উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক _____ বোলে।

উত্তৰ: ব্যঞ্জনধ্বনি।

৫। শ্বাসাঘাত আৰু সুৰলহৰ হৈছে _____ ধ্বনিৰ উদাহৰণ।

উত্তৰ: অবিভাজ্য।

৬। কোনো শব্দ বা বাক্যৰ অংশ বিশেষ বল দি উচ্চাৰণ কৰাকে _____ বোলে।

উত্তৰ: শ্বাসাঘাত।

৭। বাক্য উচ্চাৰণৰ সময়ত কণ্ঠস্বৰৰ উত্থান-পতনক _____ বোলে।

উত্তৰ: সুৰলহৰ।

৮। শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপৰ পৰিৱৰ্তনৰ অধ্যয়নক _____ বোলে।

উত্তৰ: ৰূপতত্ত্ব।

৯। অৰ্থবাহী ক্ষুদ্ৰতম ৰূপগত এককক _____ বোলে।

উত্তৰ: ৰূপিম।

১০। শব্দৰ গঠনৰ মূল উপাদানক _____ বোলে।

উত্তৰ: প্ৰকৃতি।

১১। প্ৰকৃতিৰ পিছত যোগ হৈ নতুন শব্দ বা ৰূপ গঠন কৰা উপাদানক _____ বোলে।

উত্তৰ: প্ৰত্যয়।

১২। অসমীয়া ভাষাত বচন _____ প্ৰকাৰৰ।

উত্তৰ: দুই।

১৩। একবচন আৰু বহুবচন হৈছে বচনৰ _____ ভাগ।

উত্তৰ: দুটা।

১৪। 'ন'ৰাবোৰ' শব্দটো _____ বচনৰ উদাহৰণ।

উত্তৰ: বহুবচন।

১৫। লিংগৰ দ্বাৰা পুৰুষ বা স্ত্ৰী আদি _____ বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ পায়।

উত্তৰ: ব্যাকৰণিক।

১৬। 'ৰজা' শব্দটোৰ স্ত্ৰীলিংগবাচক ৰূপ _____।

উত্তৰ: ৰানী।

১৭। বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ লগত ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্কক _____ বোলে।

উত্তৰ: কাৰক।

১৮। 'ৰামে ভাত খায়' বাক্যটোত 'ৰামে' শব্দটো _____ কাৰকৰ উদাহৰণ।

উত্তৰ: কৰ্তৃ।

১৯। 'ৰামে ৰাৱণক মাৰিলে' বাক্যটোত 'ৰাৱণক' শব্দটো _____ কাৰকৰ উদাহৰণ।

উত্তৰ: কৰ্ম।

২০। 'কলমেৰে লিখা' বাক্যাংশত 'কলমেৰে' শব্দটোৱে _____ কাৰকৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিছে।

উত্তৰ: কৰণ।

গ) ৫ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ১০টা

১। ধ্বনিতত্ত্বৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ধ্বনিতত্ত্ব হৈছে ভাষাবিজ্ঞানৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ শাখা। ভাষাৰ ধ্বনিৰ উৎপত্তি, উচ্চাৰণ, বৈশিষ্ট্য আৰু ভাষাত ইয়াৰ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে ধ্বনিতত্ত্বত অধ্যয়ন কৰা হয়।

ধ্বনিতত্ত্বৰ গুৰুত্বসমূহ হ'ল—

১। শুদ্ধ উচ্চাৰণ: ধ্বনিতত্ত্বৰ জ্ঞানে শব্দৰ শুদ্ধ উচ্চাৰণ শিকাত সহায় কৰে।

২। ধ্বনিৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয়: বিভিন্ন ধ্বনিৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য চিনাক্ত কৰিব পাৰি।

৩। ভাষা শিক্ষণ: ভাষা শিকোৱা আৰু শিকাৰ ক্ষেত্ৰত ধ্বনিতত্ত্বই সহায় কৰে।

৪। ভাষাৰ গঠন বুজা: স্বৰধ্বনি, ব্যঞ্জনধ্বনি, শ্বাসাঘাত আৰু সুৰলহৰৰ বৈশিষ্ট্য বুজিব পাৰি।

৫। ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়ন: বিভিন্ন ভাষাৰ ধ্বনিৰ সাদৃশ্য আৰু পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰিব পাৰি।

সেয়েহে ভাষাৰ শুদ্ধ উচ্চাৰণ আৰু বৈজ্ঞানিক অধ্যয়নৰ বাবে ধ্বনিতত্ত্বৰ গুৰুত্ব অপৰিসীম।

২। বিভাজ্য ধ্বনিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

বাক্যপ্ৰবাহত পৃথক পৃথক ধ্বনি হিচাপে চিনাক্ত কৰিব পৰা ধ্বনিক বিভাজ্য ধ্বনি বোলে। অসমীয়া ভাষাত বিভাজ্য ধ্বনিৰ প্ৰধান ভাগ দুটা—স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি।

১। স্বৰধ্বনি: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে। উদাহৰণ—/অ/, /আ/, /ই/।

২। ব্যঞ্জনধ্বনি: যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে। উদাহৰণ—/ক/, /ত/, /ম/।

বিভাজ্য ধ্বনিৰ গুৰুত্ব:

শব্দ গঠনৰ মূল উপাদান।

শব্দৰ উচ্চাৰণ আৰু গঠন নিৰ্ণয় কৰে।

কিছুমান ধ্বনিৰ পাৰ্থক্যই শব্দৰ অৰ্থৰ পাৰ্থক্য ঘটায়।

ভাষাৰ ধ্বনিগত গঠন বুজাত সহায় কৰে।

সেয়েহে বিভাজ্য ধ্বনিৰ অধ্যয়ন অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্বৰ এটা প্ৰধান অংশ।

৩। স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ:

স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি ভাষাৰ দুটা প্ৰধান ধ্বনিগত শ্ৰেণী।

স্বৰধ্বনি

ব্যঞ্জনধ্বনি

১। উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত উল্লেখযোগ্য বাধা নাথাকে।

১। উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত বাধা সৃষ্টি হয়।

২। মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহ তুলনামূলকভাৱে মুক্ত থাকে।

২। বায়ুপ্ৰবাহত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধা থাকে।

৩। শব্দৰ উচ্চাৰণত স্বৰধ্বনিয়ে কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে।

৩। ব্যঞ্জনধ্বনিয়ে শব্দৰ গঠন আৰু পাৰ্থক্য নিৰ্ণয়ত সহায় কৰে।

৪। উদাহৰণ—অ, আ, ই।

৪। উদাহৰণ—ক, ত, ম।

৫। স্বৰধ্বনিৰ উচ্চাৰণত জিভা আৰু ওঁঠৰ অৱস্থান গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৫। উচ্চাৰণস্থান আৰু উচ্চাৰণৰ প্ৰকৃতি গুৰুত্বপূৰ্ণ।

উপসংহাৰস্বৰূপে, স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ সমন্বয়ত শব্দ আৰু বাক্যৰ ধ্বনিগত গঠন সম্পূৰ্ণ হয়।

৪। শ্বাসাঘাত আৰু সুৰলহৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

শ্বাসাঘাত আৰু সুৰলহৰৰ ভাষাৰ অবিভাজ্য ধ্বনিগত বৈশিষ্ট্যৰ অন্তৰ্গত।

শ্বাসাঘাত:

কোনো শব্দ বা বাক্যৰ নিৰ্দিষ্ট অংশ উচ্চাৰণ কৰোঁতে অধিক বল প্ৰয়োগ কৰাকে শ্বাসাঘাত বোলে। শ্বাসাঘাতে কোনো শব্দৰ অংশক বিশেষ গুৰুত্ব দিব পাৰে।

উদাহৰণস্বৰূপে, কথোপকথনত কোনো শব্দৰ ওপৰত অধিক জোৰ দি ক'লে সেই শব্দটোৰ প্ৰতি বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰকাশ পায়।

সুৰলহৰ:

বাক্য উচ্চাৰণৰ সময়ত কণ্ঠস্বৰৰ উত্থান-পতনক সুৰলহৰ বোলে। ইয়াৰ জৰিয়তে প্ৰশ্ন, বিস্ময়, অনুভূতি বা বক্তব্যৰ ভংগী প্ৰকাশ পাব পাৰে।

উদাহৰণ:

“তুমি আহিলা।” — সাধাৰণ বক্তব্য।

“তুমি আহিলা?” — প্ৰশ্নসূচক সুৰ।

গুৰুত্ব:

১। বক্তব্যৰ বিশেষ অংশত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে।

- ২। বক্তাৰ অনুভূতি প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰে।
- ৩। প্ৰশ্ন আৰু সাধাৰণ বক্তব্যৰ পাৰ্থক্য স্পষ্ট কৰিব পাৰে।
- ৪। কথোপকথনৰ অৰ্থ আৰু ভংগী বুজাত সহায় কৰে।
- ৫। ৰূপতত্ত্ব কাক বোলে? ইয়াৰ বিষয়বস্তু আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষাৰ শব্দৰ গঠন, ৰূপিমৰ ব্যৱহাৰ আৰু শব্দৰ ৰূপগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক ৰূপতত্ত্ব বোলে।

ৰূপতত্ত্বৰ প্ৰধান বিষয়বস্তুসমূহ হ'ল—

- ১। ৰূপিম: অৰ্থবাহী ক্ষুদ্ৰতম ৰূপগত এককৰ অধ্যয়ন।
- ২। প্ৰকৃতি: শব্দৰ গঠনৰ মূল উপাদানৰ অধ্যয়ন।
- ৩। প্ৰত্যয়: শব্দ বা ধাতুৰ লগত যোগ হোৱা ৰূপিমৰ অধ্যয়ন।
- ৪। বচন: একবচন আৰু বহুবচনৰ ৰূপগত বৈশিষ্ট্যৰ অধ্যয়ন।
- ৫। লিংগ: পুংলিংগ, স্ত্ৰীলিংগ আৰু অন্যান্য লিংগগত বৈশিষ্ট্যৰ অধ্যয়ন।
- ৬। কাৰক আৰু বিভক্তি: বাক্যত পদসমূহৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক আৰু তাৰ ৰূপগত প্ৰকাশৰ অধ্যয়ন।

উদাহৰণস্বৰূপে, 'ল'ৰা' শব্দৰ লগত 'বোৰ' যোগ কৰিলে 'ল'ৰাবোৰ' হয়। ইয়াত বহুবচন বুজোৱা ৰূপিম যোগ হৈছে।

সেয়েহে শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন বুজিবলৈ ৰূপতত্ত্বৰ অধ্যয়ন অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়।

- ৬। প্ৰকৃতি আৰু প্ৰত্যয়ৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

শব্দ গঠনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰকৃতি আৰু প্ৰত্যয়ৰ বিশেষ ভূমিকা আছে।

প্ৰকৃতি: শব্দ গঠনৰ মূল উপাদানক প্ৰকৃতি বোলে।

প্ৰত্যয়: প্ৰকৃতি বা ধাতুৰ পিছত যোগ হৈ নতুন শব্দ বা ব্যাকৰণগত ৰূপ গঠন কৰা ৰূপিমক প্ৰত্যয় বোলে।

উদাহৰণ:

১। মানৱ + তা = মানৱতা

ইয়াত ‘মানৱ’ মূল শব্দ আৰু ‘তা’ প্ৰত্যয়।

২। বন্ধু + স্ব = বন্ধুস্ব

ইয়াত ‘বন্ধু’ মূল শব্দ আৰু ‘স্ব’ প্ৰত্যয়।

৩। ল’ৰা + বোৰ = ল’ৰাবোৰ

ইয়াত ‘ল’ৰা’ মূল শব্দ আৰু ‘বোৰ’ বহুবচনবাচক ৰূপিম।

প্ৰত্যয় যোগ হোৱাৰ ফলত শব্দৰ অৰ্থ বা ব্যাকৰণগত ৰূপৰ পৰিৱৰ্তন হ’ব পাৰে।

গুৰুত্ব:

নতুন শব্দ গঠনত সহায় কৰে।

শব্দৰ অৰ্থৰ পৰিৱৰ্তন ঘটায়।

বচন আদি ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰে।

ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰ সমৃদ্ধ কৰে।

৭। অসমীয়া ভাষাৰ বচনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

বচন হৈছে বিশেষ্য বা সৰ্বনামে এজন বা এটাক বুজাইছে নে একাধিকক বুজাইছে, তাক প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণগত শ্ৰেণী।

অসমীয়া ভাষাত বচন দুটা—

১। একবচন: এজন ব্যক্তি বা এটা বস্তু বুজাবলৈ একবচন ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ:

ল'ৰা।

কিতাপ।

গছ।

২। বহুবচন: একাধিক ব্যক্তি বা বস্তু বুজাবলৈ বহুবচন ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ:

ল'ৰাবোৰ।

কিতাপবোৰ।

গছবোৰ।

অসমীয়া ভাষাত বহুবচন প্ৰকাশ কৰিবলৈ 'বোৰ', 'বিলাক', 'সকল' আদি
ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ:

ছাত্ৰবোৰ।

মানুহবিলাক।

শিক্ষাৰ্থীসকল।

সেয়েহে বচনৰ জৰিয়তে বাক্যত সংখ্যা-সম্পৰ্কীয় অৰ্থ প্ৰকাশ পায়।

৮। অসমীয়া ভাষাৰ লিংগৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

লিংগ হৈছে বিশেষ্য বা সৰ্বনামৰ পুংলিংগ, স্ত্ৰীলিংগ বা অন্য লিংগগত শ্ৰেণীৰ
সৈতে সম্পৰ্কিত ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্য।

অসমীয়া ভাষাত লিংগ প্ৰকাশৰ বিভিন্ন উপায় আছে।

১। পুংলিংগ: পুৰুষবাচক ব্যক্তি বা প্ৰাণী বুজোৱা শব্দ।

উদাহৰণ—দেউতা, ৰজা, দাদা।

২। স্ত্রীলিংগ: স্ত্রী বা নাৰীবাচক ব্যক্তি বা প্ৰাণী বুজোৱা শব্দ।

উদাহৰণ—মাক, ৰাণী, বাইদেউ।

৩। উভয়লিংগ বা উমৈহতীয়া লিংগ: পুৰুষ বা স্ত্রী উভয়কে বুজাব পৰা কিছুমান শব্দ।

উদাহৰণ—শিশু, মানুহ, শিক্ষাৰ্থী।

৪। লিংগ প্ৰকাশৰ উপায়: কিছুমান শব্দৰ পৃথক ৰূপ থাকে; আন কিছুমান ক্ষেত্ৰত ‘পুৰুষ’, ‘মহিলা’ আদি শব্দ যোগ কৰি লিংগ স্পষ্ট কৰা হয়।

উদাহৰণ:

শিক্ষক — শিক্ষয়িত্ৰী।

ৰজা — ৰাণী।

পুৰুষ শিক্ষক — মহিলা শিক্ষক।

অসমীয়া ভাষাত লিংগৰ প্ৰকাশ কেৱল শব্দৰ ৰূপৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ নকৰে; অৰ্থ আৰু প্ৰসংগও গুৰুত্বপূৰ্ণ।

৯। কাৰক কাক বোলে? অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰধান কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ লগত ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্ক আৰু বাক্যৰ আন পদৰ সৈতে তাৰ ভূমিকা প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক সম্পৰ্কক কাৰক বোলে।

অসমীয়া ব্যাকৰণত সাধাৰণতে তলত দিয়া কাৰকসমূহ আলোচনা কৰা হয়।

১। কৰ্তৃকাৰক: যি পদে ক্ৰিয়াৰ কৰ্তা বা কাম কৰোঁতাক বুজায়।

উদাহৰণ: ৰামে ভাত খায়।

২। কৰ্মকাৰক: যি পদৰ ওপৰত ক্ৰিয়াৰ প্ৰভাৱ পৰে।

উদাহৰণ: ৰামে কিতাপখন পঢ়ে।

৩। কৰণকাৰক: যাৰ দ্বাৰা বা যাৰ সহায়ত কাম কৰা হয়।

উদাহৰণ: তেওঁ কলমেৰে লিখে।

৪। সম্প্ৰদানকাৰক: যাক কোনো বস্তু দিয়া হয় বা যাৰ বাবে কাম কৰা হয়।

উদাহৰণ: মাকে শিশুটিক কিতাপ দিলে।

৫। অপাদানকাৰক: যাৰ পৰা বিচ্ছেদ, উৎপত্তি বা আঁতৰি অহা বুজায়।

উদাহৰণ: গছৰ পৰা পাত সৰিল।

৬। অধিকৰণকাৰক: য'ত বা য'ৰ ভিতৰত কাম সংঘটিত হয়।

উদাহৰণ: ল'ৰাটো ঘৰত আছে।

উপসংহাৰ: কাৰকৰ জৰিয়তে বাক্যত পদসমূহৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক আৰু ক্ৰিয়াৰ সৈতে সিহঁতৰ ভূমিকা স্পষ্ট হয়।

১০। কাৰক আৰু বিভক্তিৰ মাজৰ পাৰ্থক্য লিখা।

উত্তৰ:

কাৰক আৰু বিভক্তি পৰস্পৰ সম্পৰ্কিত যদিও দুয়োটাৰ অৰ্থ একে নহয়।

কাৰক: বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ সৈতে ক্ৰিয়াৰ অৰ্থগত বা ব্যাকৰণগত সম্পৰ্কক কাৰক বোলে।

বিভক্তি: শব্দৰ পিছত যোগ হৈ পদৰ ব্যাকৰণগত সম্পৰ্ক প্ৰকাশ কৰা ৰূপগত চিহ্নক বিভক্তি বোলে।

কাৰক আৰু বিভক্তিৰ পাৰ্থক্য হ'ল:-

১। কাৰকে পদৰ অৰ্থগত বা ব্যাকৰণগত সম্পৰ্ক প্ৰকাশ কৰে।

আৰু বিভক্তি হ'ল সেই সম্পৰ্ক প্ৰকাশৰ বাবে শব্দত যোগ হোৱা ৰূপগত চিহ্ন।

২। কাৰকে বাক্যত পদৰ ভূমিকা বুজায়।

আৰু বিভক্তিয়ে শব্দৰ ৰূপত পৰিৱৰ্তন ঘটাব পাৰে।

৩। কৰ্তা, কৰ্ম, কৰণ আদি সম্পৰ্কৰ সৈতে জড়িত।

আৰু ‘এ’, ‘ক’, ‘ৰে’, ‘ৰ’ আদি ৰূপ হ’ল বিভক্তিৰ চিহ্ন।

৪। কাৰক অৰ্থ আৰু বাক্যৰ গঠনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

আৰু বিভক্তি শব্দৰ ৰূপগত গঠনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত।

৫। সকলো কাৰক সদায় পৃথক বিভক্তিৰে প্ৰকাশ নাপাবও পাৰে।

আৰু বিভক্তিৰ ৰূপ একাধিক কাৰক বা সম্পৰ্ক প্ৰকাশ কৰিব পাৰে।

উদাহৰণ: ‘ৰামে কিতাপ পঢ়ে’ বাক্যত ‘ৰামে’ কৰ্তৃকাৰক আৰু ‘এ’
কৰ্তৃকাৰকবাচক চিহ্ন হিচাপে ব্যৱহৃত হৈছে।

ঘ) ১০ নম্বৰৰ প্ৰশ্নোত্তৰ – ৫টা

১। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্বৰ সংজ্ঞা দিয়া। বিভাজ্য আৰু অবিভাজ্য ধ্বনিৰ
বিষয়ে বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষাৰ মৌলিক উপাদানসমূহৰ ভিতৰত ধ্বনি অন্যতম। মানুহে বাক্যবন্ধৰ
সহায়ত ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰে আৰু সেই ধ্বনিৰ সমন্বয়ত শব্দ তথা বাক্য গঠন
হয়। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিৰ গঠন, উচ্চাৰণ আৰু ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে কৰা
অধ্যয়নক অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্ব বোলে।

ধ্বনিতত্ত্বৰ সংজ্ঞা

ভাষাৰ ধ্বনিৰ উৎপত্তি, উচ্চাৰণ, শ্ৰৱণ, বৈশিষ্ট্য আৰু ভাষাত ইয়াৰ
ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে কৰা বৈজ্ঞানিক অধ্যয়নক ধ্বনিতত্ত্ব বোলে।

ধ্বনিৰ শ্ৰেণীবিভাগ

অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিৰ আলোচনাত বিভাজ্য আৰু অবিভাজ্য ধ্বনিৰ পাৰ্থক্য
বিশেষভাৱে গুৰুত্বপূৰ্ণ।

১। বিভাজ্য ধ্বনি

বাক্যপ্ৰবাহত পৃথক পৃথক একক হিচাপে চিনাক্ত কৰিব পৰা ধ্বনিক বিভাজ্য
ধ্বনি বোলে।

বিভাজ্য ধ্বনিৰ প্ৰধান ভাগ দুটা।

ক) স্বৰধ্বনি

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

উদাহৰণ: /অ/, /আ/, /ই/, /উ/।

স্বৰধ্বনিৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

উচ্চাৰণৰ সময়ত বায়ুপ্ৰবাহ তুলনামূলকভাৱে মুক্ত থাকে।

শব্দৰ গঠন আৰু উচ্চাৰণত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

জিভাৰ অৱস্থান আৰু ওঁঠৰ আকৃতিৰ ওপৰত উচ্চাৰণ নিৰ্ভৰ কৰে।

খ) ব্যঞ্জনধ্বনি

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

উদাহৰণ: /ক/, /ত/, /প/, /ম/।

ব্যঞ্জনধ্বনিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল—

উচ্চাৰণত বায়ুপ্ৰবাহৰ বাধা সৃষ্টি হয়।

উচ্চাৰণস্থান অনুসৰি ব্যঞ্জনধ্বনিৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা হয়।

শব্দৰ গঠন আৰু অৰ্থপাৰ্থক্যত ভূমিকা পালন কৰে।

২। অবিভাজ্য ধ্বনি

বাক্যপ্ৰবাহৰ লগত জড়িত কিন্তু পৃথক খণ্ডধ্বনিৰ দৰে বিভাজন কৰিব নোৱাৰা বৈশিষ্ট্যক অবিভাজ্য ধ্বনিৰ অন্তৰ্গত কৰা হয়।

ইয়াৰ দুটা উল্লেখযোগ্য দিশ হ'ল—

ক) শ্বাসাঘাত

শব্দ বা বাক্যৰ কোনো অংশ উচ্চাৰণ কৰোঁতে অধিক বল প্ৰয়োগ কৰাকে শ্বাসাঘাত বোলে।

শ্বাসাঘাতে বক্তব্যৰ কোনো অংশৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰে।

থ) সুৰলহৰ

বাক্য উচ্চাৰণৰ সময়ত কণ্ঠস্বৰৰ উত্থান-পতনক সুৰলহৰ বোলে।

সুৰলহৰৰ সহায়ত প্ৰশ্ন, বিস্ময়, অনুভূতি আৰু বক্তব্যৰ ভংগী প্ৰকাশ কৰিব পাৰি।

উদাহৰণ:

তুমি আহিলা।

তুমি আহিলা?

এই দুটা বাক্যৰ শব্দ প্ৰায় একে হ'লেও সুৰৰ পাৰ্থক্যৰ ফলত বক্তব্যৰ উদ্দেশ্য পৃথক হৈছে।

ধ্বনিতত্ত্বৰ গুৰুত্ব

১। শুদ্ধ উচ্চাৰণ শিকাত সহায় কৰে।

২। ভাষাৰ ধ্বনিগত গঠন বুজায়।

৩। শব্দৰ অৰ্থপাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰাত সহায় কৰে।

৪। ভাষা শিক্ষণৰ পদ্ধতি উন্নত কৰে।

৫। ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নত সহায় কৰে।

অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্বই ভাষাৰ উচ্চাৰণ, শব্দৰ গঠন আৰু বাক্যৰ সুৰগত বৈশিষ্ট্য বুজাত সহায় কৰে। বিভাজ্য আৰু অবিভাজ্য ধ্বনিৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিগত ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে স্পষ্ট জ্ঞান লাভ কৰিব পাৰি।

২। অসমীয়া ভাষাৰ স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ বৈশিষ্ট্য আৰু পাৰ্থক্য বিস্তৃতভাৱে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি ভাষাৰ বিভাজ্য ধ্বনিৰ দুটা প্ৰধান শ্ৰেণী। এই ধ্বনিসমূহৰ সমন্বয়ত শব্দ আৰু বাক্যৰ ধ্বনিগত গঠন সম্পূৰ্ণ হয়। অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিতত্ত্ব অধ্যয়ন কৰিবলৈ স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ বৈশিষ্ট্য জনাটো প্ৰয়োজনীয়।

১। স্বৰধ্বনিৰ সংজ্ঞা

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত কোনো উল্লেখযোগ্য বাধাৰ সৃষ্টি নহয়, তাক স্বৰধ্বনি বোলে।

স্বৰধ্বনিৰ বৈশিষ্ট্য

ক) মুক্ত বায়ুপ্ৰবাহ: স্বৰধ্বনি উচ্চাৰণৰ সময়ত মুখগহ্বৰত বায়ুপ্ৰবাহৰ পথ তুলনামূলকভাৱে মুক্ত থাকে।

খ) জিভাৰ অৱস্থান: জিভাৰ উচ্চতা আৰু আগ-পিছৰ অৱস্থাই স্বৰধ্বনিৰ উচ্চাৰণত প্ৰভাৱ পেলায়।

গ) ওঁঠৰ অৱস্থান: ওঁঠ ঘূৰণীয়া কৰা বা নকৰাৰ ফলতো স্বৰৰ উচ্চাৰণৰ পাৰ্থক্য হ'ব পাৰে।

ঘ) শব্দ গঠন: স্বৰধ্বনি শব্দৰ উচ্চাৰণত কেন্দ্ৰীয় ভূমিকা পালন কৰে।

ঙ) উদাহৰণ: /অ/, /আ/, /ই/, /উ/ আদি।

২। ব্যঞ্জনধ্বনিৰ সংজ্ঞা

যি ধ্বনি উচ্চাৰণ কৰোঁতে বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত সম্পূৰ্ণ বা আংশিক বাধাৰ সৃষ্টি হয়, তাক ব্যঞ্জনধ্বনি বোলে।

ব্যঞ্জনধ্বনিৰ বৈশিষ্ট্য

ক) বায়ুপ্ৰবাহৰ বাধা: ব্যঞ্জনধ্বনিৰ উচ্চাৰণত মুখগহ্বৰ বা আন উচ্চাৰণস্থানত বাধা সৃষ্টি হয়।

খ) উচ্চাৰণস্থান: ওঁঠ, দাঁত, তালু আৰু কণ্ঠ আদি উচ্চাৰণস্থানৰ ওপৰত
ভিত্তি কৰি ব্যঞ্জনধ্বনিৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা হয়।

গ) উচ্চাৰণৰ প্ৰকৃতি: স্পৰ্শ, ঘৰ্ষণ, নাসিক্য আদি বৈশিষ্ট্য অনুসৰি
ব্যঞ্জনধ্বনিৰ শ্ৰেণীবিভাগ কৰা হয়।

ঘ) শব্দ গঠন: ব্যঞ্জনধ্বনিয়ে শব্দৰ গঠন আৰু অৰ্থপাৰ্থক্যত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা
পালন কৰে।

ঙ) উদাহৰণ: /ক/, /ত/, /প/, /ম/, /স/ আদি।

৩। স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ পাৰ্থক্য

পাৰ্থক্যৰ ভিত্তি

স্বৰধ্বনি

ব্যঞ্জনধ্বনি

বায়ুপ্ৰবাহ

বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত উল্লেখযোগ্য বাধা নাথাকে

বায়ুপ্ৰবাহৰ পথত বাধা থাকে

উচ্চাৰণ

মুখগহ্বৰ তুলনামূলকভাৱে মুক্ত থাকে

মুখগহ্বৰৰ কোনো স্থানত বাধা সৃষ্টি হয়

প্ৰধান বৈশিষ্ট্য

জিভা আৰু ওঁঠৰ অৱস্থান

উচ্চাৰণস্থান আৰু উচ্চাৰণৰ প্ৰকৃতি

উদাহৰণ

অ, আ, ই, উ

ক, ত, প, ম

ভূমিকা

শব্দৰ উচ্চাৰণৰ কেন্দ্ৰীয় উপাদান

শব্দৰ গঠন আৰু পাৰ্থক্য নিৰ্ণয়ত সহায় কৰে

৪। ভাষা অধ্যয়নত গুৰুত্ব

স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনিৰ অধ্যয়নে—

১। শুদ্ধ উচ্চাৰণ শিকাত সহায় কৰে।

২। শব্দৰ ধ্বনিগত গঠন বুজায়।

৩। ধ্বনিৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰে।

৪। ভাষা শিক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে।

৫। অসমীয়া ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য চিনাক্ত কৰাত সহায় কৰে।

স্বৰধ্বনি আৰু ব্যঞ্জনধ্বনি অসমীয়া ভাষাৰ ধ্বনিগত গঠনৰ মূল উপাদান।

এই দুয়োটা শ্ৰেণীৰ বৈশিষ্ট্য আৰু পাৰ্থক্যৰ জ্ঞান থাকিলে অসমীয়া ভাষাৰ উচ্চাৰণ আৰু শব্দগঠন ভালদৰে বুজিব পাৰি।

৩। অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বৰ সংজ্ঞা দিয়া। প্রকৃতি, প্রত্যয়, বচন আৰু লিংগৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

ভাষাৰ শব্দসমূহ কেৱল ধ্বনিৰ সমষ্টি নহয়; শব্দৰ গঠন আৰু ব্যৱহাৰৰ নিজস্ব নিয়ম আছে। শব্দৰ গঠন, ৰূপিমৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যাকৰণগত ৰূপৰ পৰিৱৰ্তনৰ অধ্যয়নক ৰূপতত্ত্ব বোলে।

১। ৰূপতত্ত্বৰ সংজ্ঞা

ভাষাৰ শব্দৰ গঠন, ৰূপিমৰ সংযোজন আৰু শব্দৰ ৰূপগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে কৰা অধ্যয়নক ৰূপতত্ত্ব বোলে।

২। প্রকৃতি

শব্দ গঠনৰ মূল উপাদানক প্ৰকৃতি বোলে। প্ৰকৃতিৰ লগত প্ৰত্যয় বা আন
ৰূপিম যোগ হৈ নতুন শব্দ বা ব্যাকৰণগত ৰূপ গঠন হ'ব পাৰে।

উদাহৰণ:

মানৱ + তা = মানৱতা।

বন্ধু + ত্ব = বন্ধুত্ব।

ইয়াত 'মানৱ' আৰু 'বন্ধু' মূল উপাদান।

৩। প্ৰত্যয়

শব্দ বা ধাতুৰ পিছত যোগ হৈ নতুন শব্দ বা ৰূপ গঠন কৰা ৰূপিমক প্ৰত্যয়
বোলে।

উদাহৰণ:

মানৱ + তা = মানৱতা।

বন্ধু + ত্ব = বন্ধুত্ব।

প্ৰত্যয়ে শব্দৰ অৰ্থ বা ব্যাকৰণগত বৈশিষ্ট্যৰ পৰিৱৰ্তন ঘটাব পাৰে।

৪। বচন

বচনে এজন বা এটাক বুজাইছে নে একাধিকক বুজাইছে, তাক প্ৰকাশ কৰে।

অসমীয়া ভাষাত বচন দুটা—

ক) একবচন: এজন বা এটা বুজায়।

উদাহৰণ: ল'ৰা, কিতাপ, গছ।

খ) বহুবচন: একাধিক ব্যক্তি বা বস্তু বুজায়।

উদাহৰণ: ল'ৰাবোৰ, কিতাপবোৰ, গছবোৰ।

অসমীয়া ভাষাত বহুবচন প্ৰকাশ কৰিবলৈ 'বোৰ', 'বিলাক', 'সকল' আদি
ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

৫। লিংগ

লিংগই পুৰুষ, স্ত্ৰী বা অন্যান্য লিংগগত বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰে।

উদাহৰণ:

ৰজা — ৰাণী।

দেউতা — মাক।

শিক্ষক — শিক্ষয়িত্ৰী।

অসমীয়া ভাষাত কিছুমান শব্দৰ পৃথক পুংলিংগ আৰু স্ত্ৰীলিংগ ৰূপ থাকে।
আন কিছুমান শব্দ উভয়ৰ ক্ষেত্ৰতে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

৬। ৰূপতত্ত্বৰ গুৰুত্ব

১। শব্দৰ গঠন বুজাত সহায় কৰে।

২। প্ৰকৃতি আৰু প্ৰত্যয়ৰ সম্পৰ্ক নিৰ্ণয় কৰে।

৩। বচন আৰু লিংগৰ ৰূপগত বৈশিষ্ট্য বুজায়।

৪। শব্দৰ অৰ্থৰ পৰিৱৰ্তন বিশ্লেষণ কৰে।

৫। অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণিক গঠন বুজাত সহায় কৰে।

অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বই শব্দৰ গঠন আৰু ৰূপগত পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে জ্ঞান
প্ৰদান কৰে। প্ৰকৃতি, প্ৰত্যয়, বচন আৰু লিংগৰ অধ্যয়নে ভাষাৰ ব্যাকৰণিক
গঠন বুজাত সহায় কৰে।

৪। অসমীয়া ভাষাৰ বচন আৰু লিংগৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ বিস্তৃত আলোচনা
কৰা।

উত্তৰ:

অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বত বচন আৰু লিংগ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়। বচনে
সংখ্যা-সম্পৰ্কীয় অৰ্থ প্ৰকাশ কৰে আৰু লিংগই ব্যক্তি বা প্ৰাণীৰ লিংগগত
বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ কৰে।

১। বচনৰ সংজ্ঞা

বিশেষ্য বা সৰ্বনামে এজন বা এটাক বুজাইছে নে একাধিকক বুজাইছে, তাক
প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক শ্ৰেণীক বচন বোলে।

২। বচনৰ প্ৰকাৰ

অসমীয়া ভাষাত বচন দুটা—

ক) একবচন

এজন ব্যক্তি বা এটা বস্তু বুজাবলৈ একবচন ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ:

ল'ৰা।

ছাত্ৰী।

কিতাপ।

গছ।

খ) বহুবচন

একাধিক ব্যক্তি বা বস্তু বুজাবলৈ বহুবচন ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

উদাহৰণ:

ল'ৰাবোৰ।

ছাত্ৰীসকল।

কিতাপবোৰ।

গছবোৰ।

৩। বহুবচন গঠনৰ উপায়

অসমীয়া ভাষাত বহুবচন প্ৰকাশ কৰিবলৈ বিভিন্ন ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

‘বোৰ’:

ল'ৰাবোৰ।

কিতাপবোৰ।

‘বিলাক’:

মানুহবিলাক।

ছাত্ৰবিলাক।

‘সকল’:

শিক্ষাৰ্থীসকল।

শিক্ষকসকল।

কোনটো ৰূপ ব্যৱহাৰ কৰা হ’ব, সেয়া শব্দৰ প্ৰকৃতি, বাক্যৰ প্ৰসংগ আৰু
ভাষাৰীতিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে।

৪। লিংগৰ সংজ্ঞা

লিংগ হৈছে বিশেষ্য বা সৰ্বনামৰ পুংলিংগ, স্ত্ৰীলিংগ বা অন্য লিংগগত শ্ৰেণীৰ
সৈতে সম্পৰ্কিত ব্যাকৰণিক বৈশিষ্ট্য।

৫। লিংগৰ উদাহৰণ

পুংলিংগ:

ৰজা।

দেউতা।

দাদা।

স্ত্ৰীলিংগ:

ৰানী।

মাক।

বায়েক।

উভয়ৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰযোগ্য শব্দ:

মানুহ।

শিশু।

শিক্ষাৰ্থী।

৬। লিংগ প্ৰকাশৰ পদ্ধতি

অসমীয়া ভাষাত লিংগ প্ৰকাশৰ বাবে বিভিন্ন পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

১। পৃথক শব্দৰ ব্যৱহাৰ: ৰজা—ৰাণী।

২। পৃথক প্ৰত্যয় বা ৰূপৰ ব্যৱহাৰ: শিক্ষক—শিক্ষয়িত্ৰী।

৩। বিশেষণ বা আন শব্দৰ সহায়ত স্পষ্টীকৰণ: পুৰুষ শিক্ষক—মহিলা শিক্ষক।

৭। বচন আৰু লিংগৰ গুৰুত্ব

বচনে ব্যক্তি বা বস্তুৰ সংখ্যা প্ৰকাশ কৰে। লিংগই ব্যক্তি বা প্ৰাণীৰ লিংগগত পৰিচয় প্ৰকাশ কৰাত সহায় কৰে। এই দুয়োটা বিষয়ৰ জ্ঞানে বাক্যৰ শুদ্ধ গঠন আৰু শব্দৰ উপযুক্ত ব্যৱহাৰত সহায় কৰে।

উপসংহাৰ

বচন আৰু লিংগ অসমীয়া ভাষাৰ ৰূপতত্ত্বৰ দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ। এই দুয়োটাৰ শুদ্ধ ব্যৱহাৰে ভাষাৰ অৰ্থ স্পষ্ট কৰে আৰু ব্যাকৰণগত শুদ্ধতা বজাই ৰাখে।

৫। অসমীয়া ভাষাৰ কাৰক আৰু কাৰকবাচক শব্দৰূপৰ বিষয়ে বিস্তৃত আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

অসমীয়া ভাষাৰ বাক্যগঠনত কাৰকৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে। বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ লগত ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্ক আৰু বাক্যৰ আন পদৰ সৈতে তাৰ ভূমিকা কাৰকৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ পায়। কাৰকবাচক শব্দৰূপৰ অধ্যয়নে বাক্যৰ গঠন আৰু অৰ্থ বুজাত সহায় কৰে।

১। কাৰকৰ সংজ্ঞা

বাক্যত বিশেষ্য বা সৰ্বনাম পদৰ লগত ক্ৰিয়াৰ সম্পৰ্ক আৰু বাক্যৰ আন পদৰ সৈতে তাৰ ভূমিকা প্ৰকাশ কৰা ব্যাকৰণিক সম্পৰ্কক কাৰক বোলে।

২। কাৰক আৰু বিভক্তিৰ সম্পৰ্ক

কাৰক হৈছে পদৰ ব্যাকৰণিক বা অৰ্থগত সম্পৰ্ক; আনহাতে বিভক্তি হৈছে সেই সম্পৰ্ক প্ৰকাশ কৰাত ব্যৱহৃত ৰূপগত চিহ্ন।

উদাহৰণ: ‘ৰামে ভাত খায়’ বাক্যটোত ‘ৰামে’ কৰ্তৃকাৰক আৰু ‘এ’ কৰ্তৃকাৰকবাচক চিহ্ন।

৩। অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰধান কাৰকসমূহ

ক) কৰ্তৃকাৰক

যি পদে ক্ৰিয়াৰ কৰ্তা বা কাম কৰোঁতাক বুজায়, তাক কৰ্তৃকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

ৰামে ভাত খায়।

ছাত্ৰজনে পঢ়ে।

ইয়াত ‘ৰামে’ আৰু ‘ছাত্ৰজনে’ কৰ্তৃকাৰক।

খ) কৰ্মকাৰক

যি পদৰ ওপৰত ক্ৰিয়াৰ প্ৰভাৱ পৰে, তাক কৰ্মকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

ৰামে কিতাপখন পঢ়ে।

মাকে শিশুটিক মৰম কৰে।

ইয়াত ‘কিতাপখন’ আৰু ‘শিশুটিক’ কৰ্মকাৰকৰ উদাহৰণ।

গ) কৰণকাৰক

যাৰ দ্বাৰা বা যাৰ সহায়ত কাম কৰা হয়, তাক কৰণকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

তেওঁ কলমেৰে লিখে।

মানুহজনে কটাৰীৰে ফল কাটিলে।

ইয়াত ‘কলমেৰে’ আৰু ‘কটাৰীৰে’ কৰণকাৰকৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিছে।

ঘ) সম্প্ৰদানকাৰক

যাক কোনো বস্তু দিয়া হয় বা যাৰ বাবে কাম কৰা হয়, তাক সম্প্ৰদানকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

মাকে শিশুটিক কিতাপ দিলে।

শিক্ষকে ছাত্ৰজনক পুৰস্কাৰ দিলে।

ইয়াত ‘শিশুটিক’ আৰু ‘ছাত্ৰজনক’ সম্প্ৰদানৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিছে।

ঙ) অপাদানকাৰক

যাৰ পৰা বিচ্ছেদ, উৎপত্তি বা আঁতৰি অহা বুজায়, তাক অপাদানকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

গছৰ পৰা পাত সৰিল।

তেওঁ গুৱাহাটীৰ পৰা আহিল।

ইয়াত ‘গছৰ পৰা’ আৰু ‘গুৱাহাটীৰ পৰা’ অপাদানকাৰকৰ উদাহৰণ।

চ) অধিকৰণকাৰক

য’ত বা য’ৰ ভিতৰত কোনো কাম সংঘটিত হয়, তাক অধিকৰণকাৰক বোলে।

উদাহৰণ:

ল’ৰাটো ঘৰত আছে।

কিতাপখন মেজত আছে।

ইয়াত ‘ঘৰত’ আৰু ‘মেজত’ অধিকৰণকাৰকৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিছে।

৪। কাৰকবাচক শব্দৰূপৰ গুৰুত্ব

১। বাক্যত পদৰ ভূমিকা নিৰ্ণয় কৰে।

২। ক্ৰিয়া আৰু বিশেষ্যৰ সম্পৰ্ক স্পষ্ট কৰে।

৩। বাক্যৰ অৰ্থ বুজাত সহায় কৰে।

৪। বাক্য গঠনৰ শুদ্ধতা বজাই ৰাখে।

৫। ৰূপতত্ত্ব আৰু বাক্যতত্ত্বৰ সম্পৰ্ক বুজাত সহায় কৰে।

অসমীয়া ভাষাৰ কাৰক আৰু কাৰকবাচক শব্দৰূপ বাক্যগঠনৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান। কৰ্তা, কৰ্ম, কৰণ, সম্প্ৰদান, অপাদান আৰু অধিকৰণৰ দৰে সম্পৰ্কৰ জৰিয়তে বাক্যৰ অৰ্থ স্পষ্ট হয়। সেয়েহে অসমীয়া ভাষাৰ শুদ্ধ ব্যৱহাৰৰ বাবে কাৰকৰ জ্ঞান অত্যন্ত প্ৰয়োজনীয়।